

BERT

BAKKER

EEN HELD OP
SOKKEN

G. F. CALLENBACH - UITGEVER - NUKERK

**EEN HIELD
OP SOKKIEN**

DOOR

BERT BAKKER

TEKENINGEN VAN JAN LUTZ

G. F. CALLENBACH - UITGEVER - NIJKERK

I.

Je kon lang praten en je kon kort praten, maar Steur Stoel wàs een kwajongen.

Tenminste, dat was het oordeel van acht op de tien buurtbewoners.

Mevr. Draaier noemde hem een „schreeuwelijk”; op straat groette

ze hem altijd stug en uit de hoogte. En mijnheer Spier, een gepensioneerde referendaris, die door de huize Stoel „de kraakschoen” genoemd werd, zei tegen iedereen, die 't maar horen wilde: „Ik heb nètte burenen, uitermàte nette burenen, behalve de zoon; dàt is een onhèbbelijk jongmens”. Mijnheer Spier woonde in 't eerste huis van de nieuwe straat in de buitenstad: de Vijverstraat. Die naam had de gemeenteraad — volgens Steur — bedacht in een ogenblik van verstandsverdooving; want hier in de omtrek was niets te bekennen, dat ook maar enigermate op een vijver leek.

Hoe het zij: mijnheer Spier woonde in de Vijverstraat en Mr. Stoel, advocaat en procureur, woonde rechts naast hem en verder mevrouw Draaier en vele anderen.

En voor bijna allen was Steur, — een gezonde, bruinverbrande gymnasiast, met een behoorlijk stel hersens en een even behoorlijke dosis levensmoed, — de schrik van de buurt.

Voor *bijna* allen. Maar er waren ook uitzonde-

ringen — uitzonderingen, die niet de regel bevestigden. Dat waren allereerst Steurs huisgenoten, z'n vader en z'n moeder en z'n vier zusjes. Die wisten, dat hij een plaaggeest was met eèn hart van goud en een paar behulpzame handen. Dat wist óók generaal Sierts, die met verlamde benen lag; die niets anders kòn dan liggen, stilliggen, áltijd stilliggen, op z'n rug en die het leven van de straat, van alle dagen, van acht uur 's morgen tot negen uur 's avonds aan zich zag voorbijtrekken; en 's winters zolang het licht was.

En behalve Steurs huisgenoten, — Jo, het dienstmeisje, inclus — en generaal Sierts, wist het ook Lane, de lorreman.

Lane woonde eigenlijk niet in de Vijverstraat; hij hoorde daar ook niet, volgens de meeste bewoners, die hun neus voor den hinkenden voddenkoopman optrokken.

Lane had z'n huisje van één kamer, met een wankel tafel en een wankel bed en een nog wankeler stoel in een schuin achterstraatje.

Wie wist nu van de Vijverstraatbewoners hoe het kwam, dat dat huisje daar stond, zo tussen al die fleurige nieuwbouw in? Het was er niet later bijgekomen. Het stond er al lang, al veel langer dan dat de eerste steen van de Vijverstraat was gelegd.

Vroeger woonde Lane in de binnenstad, maar daar kreeg hij onenigheid met de buurt, die niet gediend was van zijn vòddenhandel.

En Lane was een zachtmoedig man, die niet nijdt met nijdt betaalde, maar die óók niet de vele kleinere en grotere geniepige plagerijen kon

verduren en toen was weggetrokken naar het vlakke land buiten de stad, waar de ruimte en de stilte hem lief waren.

Toen wist Steur Stoel nog niets van het bestaan van Lane de lorreman en Lane niet van Steur. Steurs vader woonde oorspronkelijk niet in de stad; die was bij de rechtbank in het warme Indië; maar Steurs moeder werd ziek en ze kon alleen genezen als ze verhuisde van de tropen naar het koelere Holland. En met zijn vader en zijn moeder en zijn vier zusjes, maakte Steur, die toen twaalf jaar was, de grote reis over de Oceaan, door het Suezkanaal naar Genua en verder met de trein door Zwitserland en Duitsland, naar vaders geboortestad, in het land, dat hij nog nooit gezien had, maar waarvan hij de taal kende en waarvan hij veel verhalen had gehoord, die moeder hem vertelde in Indië.

Dan zaten ze onder de veranda van hun houten huis in Buitenzorg en luisterden naar de geheimzinnige geluiden van de Indische nacht. In die stille uren, als vader weg was voor zijn werk, en moeder vertelde, had de kleine Steur iets begrepen van haar heimwee naar het land, dat ze verlaten had: Holland.

Holland met zijn kleurige wolkenluchten en z'n duiven en z'n lichte steden. Holland met z'n frisse zomers en z'n knusse, gezellige winters.

Dat Holland, met z'n meren en z'n sneeuw, leerde Steur kennen op een stralende wintermiddag, toen de vijvers en de vaarten dicht lagen met ijs en schaatsers lachten en zwierden en onbezorgd genoten.

Ook toen wist Steur nog niet van Lane's bestaan.

Maar na een maand kwam de kennismaking, tegelijk met die van generaal Sierts.

Dat zat zó: helemaal geen buitengewone kennismaking, avontuurlijk of geheimzinnig, maar zoals je misschien al honderdmaal gehoord en honderdmaal gelezen hebt.

't Was op een Woensdagmiddag; Mr. Stoel woonde toen nog in de binnenstad.

Maar Steur, die niet hield van de rumoerige straten en het donkere bovenhuis, trok elke vrije middag naar buiten, naar de stadsrand, waar nieuwe huizen werden gebouwd en nieuwe straten aangelegd. De stad groeide open naar de frisse vlakte.

Maar nu was het winter en vroor het. De bouw lag stil, omdat de grond barstte van hardheid. Er lag sneeuw en een koude wind woei over 't veld.

Steur hield van lopen; hij was al gewend aan de kou; in z'n dikke korte ulster maakte hij lange tochten om de stad heen, zocht hij de vlakte, waar de winterwind hem de fijne sneeuw prikkend in z'n ogen joeg; dan tintelden z'n vingers en gloeiden z'n oren.

Steur bedankte er stichtelijk voor, om door de jongens van z'n klas „koukleum” te worden genoemd en „Indische papchinees”.

En toen hij twee weken op school was, timmerde hij Jacob Wars een buil op z'n knikker, omdat die hem „Kollie” schold.

Een krachtpatser was Steur niet, maar ook geen weekdier.

En de jongens hadden eerbied voor z'n knapheid.

Steur was nooit op school geweest in Indië.

Z'n moeder had hem altijd thuis les gegeven; niet alleen in rekenen en schrijven en taal en aardrijkskunde, maar ook in de vreemde talen. Steur wist wel wat van Engels en hij kende ook een aardig mondjevol Duits.

Steur wist van de Hollandse zeehelden heel wat meer dan een paar jaartallen alleen en van aardrijkskunde kende hij niet alleen de kaart van Nederland, en in grote trekken die van Europa, nee, Steur wist ook spannende verhalen van Tibet in Azië, van de Chinese bedelaars in Peking en van de Belgische Zending in de onherbergzame Afrikaanse congogebieden.

Steur had thuis een prachtige verzameling Indische wapens, een grote gedroogde slangenhuid en een massa dingen meer uit het grote Insulinde.

Steur was warèmpel geen doetje, die — omdat hij als een vreemde eend in de bijt kwam — met zich liet sollen.

Eén ding was er, waarin hij zich minder voelde dan alle andere jongens van z'n klas; één ding was er, dat hij niet kon: *schaatsen*.

Natuurlijk, het was Steurs schuld niet, maar hij vond het toch maar een ellendige boel, als ze 's middags ijsvrij kregen en hij zat met een lege middag voor zich, waarin hij niet kon doen, wat z'n vrienden deden.

Dan stond-ie met tranen van spijt in z'n ogen op z'n kamertje en wilde hij al z'n verzamelingen ruilen voor één middag echte ijssport.

En diè middagen hield ook geen zachte moederhand hem thuis.

Dan zwierf hij ver weg van de stad met z'n fleurige, vlaggende banen, waar de schaatsen rinkinkten en het ijs sneden.

Maar nu was 't voor schaatsenpret te koud; de meeste jongens kleunden thuis. Ze hadden genoeg van 't ijs, dat trouwens slecht werd, nu de vorst zo lang aanhield.

Steur wou zich trainen; hoe kouder hoe beter. Een Hollandse jongen wou-die zijn, met gezond bloed en een paar gespierde knuisten.

Zo was hij straat in straat uit aan de stadsrand gekomen, waar de Vijverstraat lag, half afgewerkt.

De eerste huizen aan de linkerkant waren bewoond; drie naast elkaar; twee stonden er nog leeg en de rechterkant had alleen nog maar de fundamenten van acht andere huizen.

En ook de straat zelf was nog maar voor een kwart gelegd.

Gedoken in z'n jekker liep Steur de straat in. Hij keek links en hij keek rechts.

Rechts zag je de spoorbaan, waar een trein langzaam tufte, met een witte, waaiende rookpluim boven zich.

Links keek hij in de bewoonde huizen. Voor het derde huis hield hij onwillekeurig z'n stap wat in en zag nieuwsgierig naar binnen.

Voor 't raam lag een oude heer met een bontmuts op z'n witte haar en een dikke plaid hoog over zich heen.

„Ziek,” constateerde Steur direct.

De man knikte glimlachend en Steur voelde,

dat hij plotseling warm werd. 't Was ook niet beleefd, zo vrijmoedig bij vreemden naar binnen te kijken.

Hij knikte schuw en verlegen terug en liep snel verder.

Wat zou die oude man schelen?

Hij had vriendelijke ogen.

Ook miserabel, als je zo stil op je rug moest liggen, zelfs al was je oud en kon je niet veel meer.

Steur wist alles van de ellende van 't ziek-zijn af; hoelang had z'n moedertje niet gesukkeld en gelegen!

Hier in Holland ging 't al een stuk beter. Hè, nou, dat was toch wel gezellig, als moeder je 's middags opwachtte in de schemer achter het hoge raam, dat het wapperende theelichtje zo vertrouwelijk spiegelde.

Die winteravonden hier in Holland waren fijn, vader haast altijd thuis.

Steur vergat den ouden zieken heer bij al die huiselijke gedachten.

Boem! Hij had niet gezien, dat-ie van de stenen in 't zand stapte; door de sneeuw leek de weg ook haast gelijk.

Verdraaid vinnig was hier de wind. Nergens meer een huis te bekennen. Steur keek zoekend rond. Ja, toch, hij zag een dak.

Zeker een wachthuisje voor 't werkvolk, om te schuilen of om gereedschap in op te bergen. Hij kon er wel es gaan kijken. Je kon nooit weten, waar 't nog goed voor was, voor nu of later.

Steur baggerde door de sneeuw en 't zand in de richting van het huisje, dat als een zwarte vlek zich aftekende tegen het witte wijde veld.

't Was veel kleiner, dan-ie eerst dacht. Toen hij er vlakbij was, zag hij, dat 't geen huisje was voor werkvolk, maar een gewone woning.

„Een armoedig boeltje, hoor!”

Hij liep er eerst omheen.

Wat gek, geen hek, geen tuin; zo maar midden in 't land, onbeschermd.

Een eindje naar achteren was een diepe, brede kuil, die hij in 't begin niet eens gezien had.

Steur stapte er heen, keek nieuwsgierig over de rand.

Wat hij toen zag, deed em verwonderd z'n ogen optrekken; onder sneeuw, die hier en daar was weggewaaid en open plekken had gemaakt, lag een allerdwaaste verzameling van de meest uiteenlopende dingen: kapotte schoenen, matrassen, verbogen ledikanten, een gebroken stoel en nog veel meer rommel.

Zou die kuil met aftandse lorren bij dat huisje horen?

't Moest haast wel. Want wie ter wereld maakte hier nou een vuilnisgat!

Steur liep weer terug naar 't huisje. Schichtig keek hij door 't ene raam, dat 't rijk was.

Geen sterveling te bekennen.

Van binnen zag 't er al even armoedig uit als van buiten: een vloer zonder kleed.

„Ook koud, als je naar bed gaat,” bedacht Steur huiverig. Verder stond er niets, totaal niets anders, dan een bed op drie erbij horende poten en een witte, ongeschilderde lat, die er slordig was aangetimmerd, een stoel met een kapotte rieten zitting, een kleine vieze tafel, bezaaid met smerig, gebarsten en geschonden aardewerk, en een kast, die alle sporen vertoonde van wankelheid en verval.

En dan nog een klein stoffig kacheltje, waar resten half verbrand papier uitstaken.

Steur kende geen armoede; wist niet wat het was. Hier maakte hij er op z'n onverwachtst kennis mee.

Hij keerde langzaam z'n hoofd weg van het raam.

Woonde hier een mens? In dit krot? Steur moest opeens weer denken aan z'n eigen thuis, aan z'n kamer met de gezellige platen aan de wanden, de radiator van de centrale verwarming onder de brede vensterbank met kussens, z'n ruim bed, dat stevig stond, z'n gemakkelijke ligstoel, nog uit Indië meegenomen.

En dan dit!

Misschien woonde er een bandiet van een vent, een schurk.

Maar toch een mèn's!

Steur liep terug naar de stad.

Hij was niet bang voor de eenzaamheid, nu hij

dit huisje gezien had, waarvan de bewoner niet thuis scheen te zijn, maar die toch plotseling vóór hem zou kunnen staan.

Nee, dat was het niet, dat em onrustig maakte. Hij voelde zich verdrietig; wàt het precies was, zou hij niet kunnen zeggen, maar de gedachte, dat iemand vannacht zou moeten slapen in dat wiebelende bed, in een koude kamer, misschien haast zonder dekens, maakte hem triest.

Daar zag hij de huizen van de Vijverstraat al weer.

Wat was dat? Die zwarte bewegende massa?

Steur zette er even de pas in.

Toen hij dichterbij kwam, zag hij al, wat er aan de hand was: een kar zat vast in 't zand en de eigenaar deed wanhopige pogingen, hem er uit los te krijgen. Wacht, Steur zou wel es een handje helpen.

Hij liep recht op den zwoegenden, zwetenden man toe.

„Helpen?” bood hij kort aan en zette zich met een schrap.

„Graag,” hijgde het kereltje.

Steur zag, dat hij mank was en armoedig in z'n kleren zat.

Notabene, die vent had niet eens een overjas aan; alleen een colbertje, dat-ie met een grote veiligheidsspeld tot boven aan toe had vastge maakt.

Met z'n handen aan 't linkerwiel duwde Steur uit alle macht.

Maar er was geen spiertje vooruitgang te bespeuren.

„Hup!” blies hij hijgend; samen deden ze een nieuwe poging.

Even leek het of 't lukte, maar de smalle, wrakke wielen gleden weer terug.

„Wacht es,” commandeerde Steur, die de situatie goed had opgenomen. „Wacht es.” Hij gooide z'n jas uit, want 't zweet stond em in druppels op z'n voorhoofd.

„Terug kan-ie wel een eindje. Trek u em wat achteruit en houd em zo. Mooi!”

Gehoorzaam deed het mannetje wat Steur hem zei.

„Ziezo!” Steur viel op z'n knieën en vulde de diepe karresporen met zand, drukte dat stevig aan. Zo maakte hij als 't ware twee verharde paadjes.

Toen ging hij achter de wagen staan op de plaats van den eigenaar, die deze alweer gedwee aan zijn ijverigen helper afstond en zette met een forse stoot aan.

Even wankelde het hele wrakke gevalletje, maar Steur zette krachtig door en won. Keurig rolde de kar vooruit en haalde z'n wegzakuren niet voor de tweede keer uit.

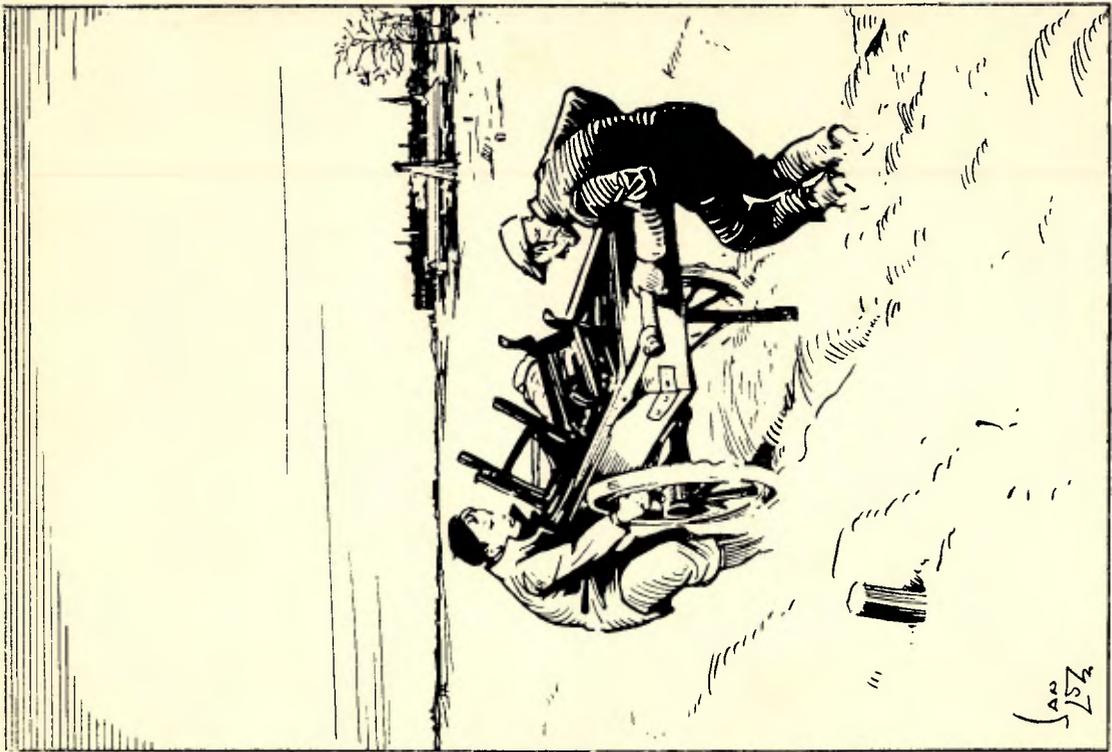
„Moet u nog ver?” vroeg Steur vriendelijk.

De gore vinger van het mannetje wees in de richting van 't huisje, waar Steur net vandaan kwam.

Steur zag, hoe moe en gebogen hij liep.

„Kom, ik zal u wel even verder helpen. 't Is voor mij een kleine moeite en u hebt misschien al een heel eind gesjouwd.”

Z'n metgezel knikte, maar Steur wist niet, of hij wel voor de helft z'n aanbod hoorde.

187
A.C.

Hij had het half-verlegen voorgesteld. Hoe zou die stille, armoedige snoeshaan het opvatten?

En was 't niet gevaarlijk, nu 't al meer en meer schemerig werd?

Maar als hij af en toe opzij keek naar het vermoeide gezicht, waarboven een gore pet zielig troonde, voelde hij het laatste restje angst verdwijnen.

Ze praatten niet.

Steur duwde welgemoed de kar, die volgeladen lag met rommel, een kapotte stoel, een verroest fornuis en meer dingen, die ook in de kuil achter 't huisje lagen.

Steur had direct al begrepen, dat deze man met z'n kar behoren moest bij het armelijke huisje.

En weer dacht hij er aan, dat dit oude, dungeklede mannetje vanavond en vannacht zou moeten slapen in dat huisje, midden in de open vlakte.

Hij zou et toch es thuis vertellen, aan moeder. Misschien kon die er wat aan doen.

Zo peinsde en praatte Steur en zorgde hij voor iemand, dien hij nog niet eens kende.

Ze waren er.

„Waar wilt u uw kar hebben?” vroeg Steur.

„Daore, bij et gât.”

Steur reed het hele boeltje tot vlak bij de rand.

Toen kieperde het ventje zonder veel omhaal alle stukken overboord, nam zelf het handvat en duwde z'n nu nog veel meer wiebelende wagen terug.

Voor de deur bleef-ie staan, even aarzelend wat hij zeggen moest.

Toen rukte hij z'n pet van z'n schaars bedekte schedel, mompelde wat en verdween in z'n huisje.

Steur stond even bedremmeld.

Wat een pisang! Ook niet erg beleefd. Maar toen zei hij tegen zichzelf: „Nee, Steur, kerel, 't moet je niet om dank te doen zijn.”

Vlug stapte hij voor de tweede maal terug.

't Begon donker te worden; halfvijf wees z'n horloge.

Net toen hij in de Vijverstraat liep, werd er in een van de bewoonde huizen op 't raam getikt.

Steur keek even verwonderd opzij.

Hij wou doorlopen, maar weer werd er geklopt, nu veel dringender. Dat moest voor hem zijn.

Er liep niemand anders in de straat.

Steur keek scherper. Ja, daar wenkte een hand. O, de zieke heer was et. Snel liep Steur er heen, klom de stoep op. Meteen ging de deur open. Een meisje, misschien net zo oud als Titi, z'n tweede zusje, stond voor hem.

„Ik — ik — werd geklopt,” hakkelde Steur verlegen.

„Ja, kom maar gauw binnen. Grootvader wou even met je praten.”

Ze sloot de deur. „Br, 't is venijnig koud.”

Steur trok z'n jas uit en volgde het meisje in de kamer.

„Zo, daar hebben we onze Hollandse jongen. Flinke kerel ben jij.”

Steur kreeg een kleur van verlegenheid. Die oude mijnheer had natuurlijk alles gezien.

„Och,” weerde hij af, „’t was toch niets bijzonders. Die man kon z’n kar niet loskrijgen. En twee kunnen meer dan één.”

„Ja, ja, dat weet ik wel. M’n kleindochter was niet thuis. Anders had ik die er op afgestuurd. Ik lag te popelen, toen ik die ouwe stakker daar zag tobben.

Zelf,” voegde hij er zacht aan toe, „kan ik niets. Ik ben verlamd aan m’n benen.”

Steur wist niets terug te zeggen.

Een ogenblik stond in de halfdonkere kamer een vreemde stilte.

Maar de zieke zelf maakte er een eind aan.

„Je hebt je gedragen als een flinke Hollandse jongen. Hulpvaardig. Goed zo!”

Misschien — bedacht Steur plotseling — wist deze aardige oude heer wel iets meer van het mannetje in dat armoedige huisje.

Hij vroeg het nieuwsgierig.

„Ja,” was ’t antwoord, „dat is Lane de lorreman, zoals-ie genoemd wordt.” En hij vertelde Steur, waarom Lane helemaal hier woonde.

„En nu is-tie nog altijd schuw en wantrouwend.”

„Nou, dat heb ik dan gemerkt. Hij zei amper dank je wel.”

„Lane haalt hier elke week een boterham en de oude rommel, die we hebben,” legde de zieke z’n bekendheid met Lane’s leven aan Steur uit.

„Ik geloof, dat-ie ’t nogal arm heeft.”

„Arm, arm?” kwam Steur en hij zag alle ellende van ’t huisje en z’n bewoner opeens weer scherp voor zich, „’t is er een zoodje, waar je geen stuiver voor zou geven.”

„Zo,” kwam de oude heer verwonderd. „Is 't zo erg?”

Steur vertelde wat hij gezien had en hij was met 't opnoemen van Lane's huisraad bedroevend gauw klaar.

„Tsjonge, jonge! Hoor je dat, Elsebein?” vroeg hij aan z'n kleindochter, die juist binnenkwam. „Nee, grootvader. Wat is er voor nieuws?” Ze keek zonnig naar Steur, blij om de afleiding, die hij den zieke bezorgde.

Steur herhaalde wat hij gezegd had. Elsebein keek ernstig. „Dat 't zó erg was, wist ik ook niet.”

„Nee,” zei Steur, „ik snap niet, dat die man niet doodvriest, zonder jas en bijna zonder dekens. En hij maakt ook vast de kachel niet aan.”

Weer was het stil. Alle drie waren ze in gedachten in Lane's huisje, waar alle warmte en liefde en gezelligheid ontbrak.

„'t Is ontzettend, zoveel armoede als er geleden wordt, zonder dat we 't weten. 't Is me eigenlijk nooit zo opgevallen, dat Lane geen overjas draagt, maar nu je 't zegt, Steur, moeten we daar direct een eind aan maken.”

Elsebein had de schemerlamp aangeknipt en Steur zag tot z'n schrik, dat et bij halfzes was.

„Ik moet naar huis — 't is nog wel een half uur lopen.”

Hij stond haastig op.

„Da's nou jammer,” zei z'n nieuwe vriend, wat teleurgesteld. „Da's nou jammer. Kun je hier niet eten?”

Steur schudde lachend z'n hoofd. „Vader en

moeder zouden vreselijk ongerust zijn.”

„Hebben jullie geen telefoon?”

„Jawel,” knikte Steur, „maar ik weet heus niet het nummer uit m'n hoofd. Alle nummers in de stad zijn zo lang.”

„Hoe heet je van je achternaam? Dan zullen we 't even opzoeken!”

„Stoel, Mr. A. Stoel,” antwoordde Steur.

„Wat?” riep de oude heer verbaasd. „Mr. Stoel uit Buitenzorg toch niet?”

„Ja, da's m'n vader,” kwam Steur verwonderd. Die mijnheer kende hen, wat grappig! Nou zouden ze 't vast wel goed vinden, dat-ie wat later thuiskwam.

Elsebein was al naar de telefoon gelopen en kwam met het boek terug.

Terwijl ze het nummer opzocht, vertelde haar grootvader wie hij was.

„Misschien ken je mijn naam wel. Sierts. Generaal Sierts.”

„Natuurlijk,” zei Steur verrast. „Vader heeft ons vaak genoeg van u verteld, dat u vroeger ook op Buitenzorg woonde.”

„Maar toen bestond jij nog niet,” lachte de generaal.

„Hoe is het met jullie thuis? Ik wist helemaal niet, dat je vader — Bram noemde ik hem altijd — naar Holland was gekomen. We hebben elkaar uit het oog verloren, toen ik naar Holland ging. Waren jullie allang hier?”

Steur vertelde kort en duidelijk waarom ze uit Indië waren weggegaan.

En generaal Sierts luisterde aandachtig.

„Zo, en gaat et nu beter met moeder?”

„Ja, veel en veel beter,” zei Steur.

Elsebein kwam terug uit de gang. „Ik heb je vader gesproken, Steur. Die begreep eerst niet waar je zat. En 't kostte me warempel nog moeite om em duidelijk te maken, dat je bij z'n ouwen vriend Sierts was.

Maar toen Steurs vader dat hoorde, Grootvader, vond-ie et zo leuk. Hij komt Steur na 't eten met de auto halen.”

„Nou, dan zal-ie het eerste uur ook niet weg zijn,” lachte de generaal vergenoegd.

„Ja, maar ik moet nog huiswerk maken,” kwam Steur benauwd.

„Kom, kerel, dan sta je morgen om zes uur op. Ik heb m'n hele leven niet anders gedaan, tot ik niet meer kon.”

Het was weer even stil.

Steur keek schuw naar de deken, die zonder kreukels over de machteloze benen van den generaal lag.

Elsebein dekte de tafel.

Peinzend keek generaal Sierts voor zich.

„Ja, jongen, ik ben niet jong meer, maar als ik m'n benen nog gebruiken kon, zouden we samen nog een robbertje kunnen stoeien. Verder voel ik me nog sterk genoeg.

Voor jij geboren werd, ging ik naar Holland terug. M'n zoon, die hier woonde, stierf. En toen bleef Elsebein helemaal alleen. Ze had ook geen moeder meer. Geen ooms of tantes, die voor haar zorgen konden. Toen heb ik m'n geliefd Indië vaarwel gezegd en ben naar ons kikkerlandje overgestoken, om met Elsebein samen te wonen.

En we hebben het wat goed, hè, kind?"

De generaal wachtte het antwoord niet af. Hij vervolgde zachter: „Maar twee jaar geleden leek het er op, dat ook haar grootvader van Elsebein zou worden weggenomen. Ik kreeg een erge aanval van apoplexie — een beroerte — God heeft me nog gespaard, maar 't gebruik van m'n benen moest ik voor altijd missen. Ik ben hulpbehoevend geworden. Ik kan niet meer voor Elsebein zorgen zoals vroeger. Ze heeft eerder een lastigen hulpelozen ouden man gekregen om op te moeten passen.”

„Grootvader!” Elsebein had haar tafelzilver in de steek gelaten en was achter z'n rustbed komen staan. Ze lei behoedzaam haar handen over z'n schouders en zei bestraffend: „Pas op,

grootvader, als u nog eenmaal zoiets zegt. Als u er niet geweest was, wie weet bij welke vreemde mensen ik nu zat."

Ze drukte een lichte zoen op z'n voorhoofd.

Toen dekte ze verder.

Steur wist niets te zeggen. Wat hielden die mensen veel van elkaar. Je kon het zien aan hun ogen en horen aan hun stemmen.

„Hebt u echt gevochten?" vroeg hij plotseling.

„Nou, kerel, reken maar. Daar zou ik je heel wat van kunnen vertellen. Komt later wel es."

Onder 't eten, dat de generaal op z'n bed moest gebruiken, vertelde hij van allerlei over Indië, over Steurs vader en moeder, van z'n vriendschap met hun gezin, waar hem zoveel gezelligheid was bereid. En hij vroeg Steur honderd uit. Tsjonge, dacht Steur, wat een middag vol wederwaardigheden. Zo maar een nieuwe kennis opgeduikeld, of liever een oude.

Hij gnoof inwendig.

Na 't eten, terwijl ze wachtten op vader, be-raadslaagden ze eerst verder over Lane. Else-bein ging op zoek naar een geschikte winterjas van grootvader en een paar dekens.

Belast en beladen kwam ze terug.

„Kijk es, Grootvader, nog wat ondergoed van u, uw tuinpak en een paar kaphandschoenen. Vindt u goed, dat we dat voor Lane wegleggen?"

„Natuurlijk, kind, we hadden veel eerder moeten bedenken, dat Lane behalve een boterham en lorren ook wel eens iets anders gebruiken kon.

Eigenlijk moest het er vanavond nog heen."

„Maar,” — voegde hij er bedenkelijk aan toe, — „is 't niet veel te donker? We hebben hier nog haast geen straatverlichting.”

„O,” kwam Steur haastig, „doen we straks wel met vader. In een wip zijn we heen en weer.” Terwijl ze de spullen bekeken en vergenoegd er over praatten, hoe goed Lane ze zou kunnen gebruiken, werd er gebeld.

Steur sprong op. Elsebein ging haastig naar de voordeur.

En toen kwam even later Steurs vader gezellig lachend binnen.

De oude vrienden drukten elkaar de hand. Steur zag, dat over z'n vaders vrolijke gezicht een schaduw trok, toen hij de machteloosheid van den generaal opmerkte.

Elsebein had door de telefoon al kort van grootvaders ziekte verteld. Vader liet niets merken; opgewekt praatte hij, vroeg naar allerlei dingen. En in de ogen van den zieken generaal lag een warme glans, nu hij zo onverwachts een van z'n beste Indische vrienden had teruggevonden.

Toen ze eindelijk even ophielden met het ophalen van herinneringen, vertelde Steur van z'n ontdekking midden in 't vlakke veld, van z'n ontmoeting met Lane de lorreman.

„Ja,” zei generaal Sierts, „nu zouden we warempel nog vergeten te vertellen, hoe we elkaar ontdekt hebben en ik dus jou, Bram.”

En hij vervolgde Steurs verhaal.

„'t Is een flinke kerel, Bram; hij deed geen half werk. Zou 't lastig voor je zijn, als je even met Elsebein en je zoon het boeltje erheen bracht?

't Is een zanderige beweging, hoor, maar aan 't eind van de „straat” wordt de weg wel weer hard. Daar heeft de vorst wel voor gezorgd. Wie weet, wat een gebrek de stakker lijdt.”

„Maar natuurlijk, oom Daniël. Eerst maar even doen?”

Hij sprong lenig op. Elsebein en Steur volgden.

„Vindt u 't niet erg, grootvader, om even alleen te blijven?”

„Welnee, kind, geef me de kranten maar; en 'k heb verder genoeg om over te denken en God dankbaar voor te zijn. Dat ik nou zo opeens een goeie vriend terug krijg en een aardige jonge kameraad erbij.”

Elsebein en Steur laadden de boel achter in vaders auto. Steur kroop er zelf bij en Elsebein kreeg een plaatsje naast vader.

In een matig vaartje hobbelden ze de Vijverstraat uit. De autolampen wierpen brede bundels wit licht voor zich uit.

„Tsjonge, jonge,” mopperde vader, „'t lijkt wel de rimboe.”

Voorzichtig stopten ze voor Lane's huisje. Er brandde licht. Ze konden niet naar binnen kijken, want Lane had een lap voor 't raam gehangen. Elsebein ging voor. Die kende hem het best. Ze lichtte de deurklink en riep duidelijk: „Ben je d'r in, Lane?”

Er kwam geen antwoord. Met z'n drieën steanmelden ze wat verder.

Nog eens riep Elsebein. Een deur ging open in 't kachelpijp-nauwe gangetje; Lane kwam te voorschijn.

„Wie daar?” gromde hij.

„Goed volk, Lane,” zei Elsebein vrolijk, „mogen we d'r even in?”

„O, is 't juffer Sierts. Ja, kom u maar verder. Maar . . . ,” verlegen bleef Lane steken, „ik heb geen stoel voor u.”

„Da's niks, Lane, we zijn niet bang om een poosje te staan.”

„Kassian,” mompelde Mr. Stoel, „wat een noordpool-temperatuur hier.” Hij dook huiverend in z'n kraag en keek meewarig het kale vertrekje rond, zag het bed, waar één lappedeken en een slap kussen het beddegoed uitmaakten. En van 't bed naar z'n eigenaar, die wit zag van kou en goor van ongewassenheid. Elsebein praatte de pijnlijke stilte stuk. Steur haalde alles uit de auto.

„Warempel,” dacht hij, „'t is hier nog warmer, dan in Lane's kamertje.”

Met z'n armen vol kwam hij terug. Elsebein nam de helft van hem over.

„Kijk es, Lane, we hebben wat warmes voor je meegebracht. Hier, een paar flinke dekens en een jas van grootvader. Dit pak kun je misschien ook nog wel gebruiken. En de rest bekijk je maar es op je gemak.”

Lane keek met begerige ogen naar de schatten, die Elsebein voor hem uitstalde. Hij hinkte naderbij en voorzichtig streelden z'n vingers alle kostbaarheden. Voor hem; 't sjonge, allemaal voor hem. Meestal waren de kleren, die hij ophaalde, de moeite van 't aantrekken niet meer waard. Maar dit! Hij zocht verlegen naar een bedankje. Maar Elsebein redde hem door vrolijk te zeggen: „Nou, Lane, we stappen weer

op. Je ziet maar es, wat je er mee doen kunt."

Steurs vader was de laatste die de lage deur uitstapte. Hij drukte Lane nog gauw een tientje in z'n koude vingers.

„Arme drommel," mompelde-ie buiten. „We moeten er iets aan doen, jongens. Die man kan zo niet verder leven."

„Ja," zei Elsebein, „maar we konden em vanavond beter met rust laten. Hij moet dit eerst zelf maar verwerken."

Zwijgend reden ze terug.

En na generaal Sierts verslag te hebben uitgebracht, stapten vader en Steur weer in en snorden een ogenblik later door de winterstille straten, na beloofd te hebben, gauw weer te komen.

„Wat een middag," zuchtte Steur.

„Zeg dat wel, jongen; dat jij nou die beste oue generaal moest terugvinden. Maar, dat-ie zó is."

En beiden zwegen, toen ze dachten aan den levendigen grijsaard, die zo machteloos moest liggen.

Zo was Steurs kennismaking met generaal Sierts en Lane de Lorreman.

II.

En nu waren ze twee jaar verder.

In die tijd was er heel wat veranderd in Steurs leven.

Hij zat in de tweede klas van 't gymnasium, kon best meekomen. Maar Steur hield niet van 't schoolleven. Z'n bloed was te onrustig. 't Reizen en trekken zat em in z'n body.

„Uw jongen kan wel leren; kan heel goed leren zelfs, maar als we Azië behandelen, zit-ie boven op de top van de Himalaja en vertikt et om er af te komen en als de leraar de uitvoerproducten van Vancouver noemt, loopt hij de handelshuizen af, om op goed geluk af een avontuurlijk baantje te zoeken. Die Steur van u is een fantast,” had de rector eens tegen Steurs vader gezegd.

Die had z'n jongen over diens onrustige aard ernstig onderhouden, maar veel beter was 't er niet op geworden. Al z'n vrije middagen bracht Steur zwervend en speurend door.

In die twee jaar was de Vijverstraat afgebouwd. 't Was een deftige straat geworden, met mooie huizen.

Ze liep tot voorbij het huisje van Lane. Dat stond nu aan 't eind van een schuin achterstraatje.

't Was er niet veel beter op geworden. En hoewel de deftige Vijverstraatbuurtbewoners het Lane niet openlijk lastig maakten, stelden ze toch herhaaldelijk pogingen in het werk, om de voddenhut afgebroken te krijgen.

Ze deden het alleen op een andere manier dan

Lane's vroegere buurtgenoten. Ze richtten een officieel verzoek tot de gemeenteraad om afbraak van een hinderlijk pand. Maar tot dusver waren hun pogingen zonder succes geweest en stond Lane's hutje er nog ongemoeid, als een buurtontsierend ding.

Want ontsierend wàs het.

Lane's meubilair was nog even armoedig als toen Steur het de eerste maal zag, ondanks 't feit, dat èn de huize Sierts èn de huize Stoel op verschillende tijden voor een betere aanvulling hadden zorg gedragen.

Maar 't was niet aan hem besteed geweest. De beste stukken verkocht-ie en van de rest gebruikte hij de goede onderdelen. Niemand van z'n helpers nam 't em echter kwalijk en nog geregeld werden Lane vele goede dingen toegestopt.

En aan 't eind van 't tweede jaar was Steur ook Vijverstraatbewoner geworden. Vader had er het tweede huis aan de linkerkant gekocht, schuin over dat van den generaal.

Steur vond z'n overburen oneindig veel sympathieker dan z'n burens links en rechts, mijnheer Spier, „de kraakschoen”, en mevrouw Draaier, „de pierewiet”.

En die gevoelens waren wederkerig.

Nu moet gezegd, dat de weinige achting, die Steur van veel burens en buurtgenoten genoot, niet geheel buiten zijn schuld lag.

't Algemene oordeel was: een roekeloze kwajongen.

Dat oordeel had hij aan 't volgende te danken: De middagen, dat Steur niet op avontuur uit-

trok, was de tuin van de huize Stoel een verzamelplaats van vrienden, die er nooit enig bezwaar in hadden, daar samen te komen, want in Steurs fantastisch brein werden de dolste en de spannendste plannen geboren.

Zo was 't vier weken na hun intrek van 't Vijverstraathuis „brandweertje” geweest. Daartoe hadden ze zich zo getrouw mogelijk als brandweermannen uitgedost. Steur als brandmeester in een oude kolonelsuniform van generaal Sierts. Het trof — beweerde Steur met een olijk lachje — dat z'n hele familie die middag afwezig was; anders was er kans geweest, dat de hele demonstratie van hoger hand zou zijn verboden.

Ze waren begonnen in de tuin met het aansteken van houtwol, oude kranten en meer brandbare rommel, die toch — volgens Steur — voor opruiming vatbaar was. Dat er een van 't droogrek afgegleden overhemd van z'n vader bij was, dat door de jongens in hun blinde ijver ook op de brandstapel was gedeponeerd, ontging Steur.

Ze lieten het vuur lustig „fikken”, en vonden 't eigenlijk jammer, er de tuinslang, die deftig tot „brandslang met zware spanning” was gepromoveerd, op te richten.

Toen de pret er af was en niets dan een vieze zwarte hoop, stinkend en rokend, overbleef, bedachten ze iets anders.

„Weet je wat,” stelde Steur enthousiast voor, „we gaan voor op de weg grote reddingsdemonstraties geven, springoefeningen en zo.”

Z'n plan werd als altijd met gejuich en instem-

mingsgebrul aangenomen, iets wat mevrouw Draaier voor de zoveelste maal tegen haar dienstbode deed verzekeren, dat die „Stoelen” op de markt thuishoorden.

En „de kraakschoen” van de andere kant, bromde venijnig: „die onbeschaafde jongens met hun schreeuwstemmen: ik ga me beklagen bij de politie.”

Hoe het zij, noch Steur, noch z'n vrienden hoorden iets van deze complimenten en verwensingen.

De jongens waren vol geestdrift voor Steurs plan, waarvan ze echter nog niet wisten, hoè Steur 't wou inkleden.

„Kom lui, de tuinslang mee naar voren. Naast de stoep is ook een kraan.”

Met z'n allen sjouwden ze op bevel van Steur de slang, die modderig was en zwart van 't vuurtje, door de gang de voordeur uit.

Hoewel ze de slang eerst hadden schoongespoten, vertoonde de gangloper toch zoveel modderen smooksporen, dat 't leek of een regiment veentrappers er over gemarcheerd was.

Maar in hun haast en ijver vergaten ze dat spoedig.

Steur was commandant. Hij schreeuwde en beval en liep dan hier en dan daar.

Hij had eerst gekeken naar 't raam van z'n ouden vriend Sierts. Maar die lag er weer niet. Al sinds een paar dagen moest hij om een gevatte kou in z'n slaapkamer blijven.

Op dit ogenblik was Steur er in z'n hart even blij om.

Want hij voelde deksels goed, dat ook de gene-

raal door een ernstige waarschuwing z'n demonstratie-plannen wel eens in de war kon sturen. Van bekende zijde was dus geen gevaar te duchten.

De slang was aangeschroefd.

De brandweerlieden namen een afwachtende houding aan.

„Tja,” zei Steur, „wat moeten we nou. Wacht, eerst een springzeil. We gaan springen uit 't raam van vaders studeerkamer. Op zolder is wel wat te vinden.”

In optocht trokken ze naar boven, Steur voorop. Even had hij met een schuldig gevoel in z'n hart naar moeders besmeurde gangloper gekeken, maar zorgeloos redeneerde hij dat weg: even laten opdrogen; en met de stofzuiger deed je wonderen.

Op zolder rommelden ze stoeiend en schreeuwend rond. Simon Palm en Jaap Stormer hadden een oude klamboe ontdekt en zich daar in gewikkeld. Broederlijk lagen ze onder de pannen te snorken.

Steur zocht in alle kisten. Verdraaid, ergens moest toch nog een ouwe tent zijn van vader, die hij in de rimboe wel eens gebruikte op de jacht. Na veel snuffelen en rommelen vond hij et ding. Met enig tornen en rukken maakten ze er zo goed en zo kwaad als 't ging een lap van. In optocht rutsten ze allemaal weer langs de leuning naar beneden.

„Ziezo,” commandeerde Steur, „nu eerst spuitdemonstraties.”

IJverig pakten acht, tien handen de slang. Zelf draaide Steur de kraan open.

Een forse straal raakte kletterend het raam van z'n vaders studeerkamer. „Rechts,” commandeerde Steur opgewonden.

„'t Vuur slaat over. Redden wat er te redden is.” Ze waren helemaal er „in”, zagen niet de misprijzende blikken, die vanachter diverse Vijverstraatramen op hen gericht waren.

„We winnen. We blijven baas. Vooruit jongens.” De ramen van de huize Spier moesten 't ontgelden.

Niemand zag, dat een der ramen op een kier stond, niemand vermoedde iets van 't onheil, dat werd aangericht en nog minder van de storm, die over de hoofden der „Stoelen” zou losbarsten.

Ze spoten en spoten.

Van links naar rechts.

Van 't huis van mevrouw Draaijer, via de woning van Steur en z'n huisgenoten, naar 't huis van „de kraakschoen”.

En ze werden al doller.

Merkwaardig genoeg, verscheen noch een woevende mijnheer Spier, noch een opgewonden Pierewiet.

Eindelijk raakte de animo op.

„Ge hebt u moedig gedragen, mannen. Ik zal het gemeentebestuur rapport uitbrengen,” zei Steur waardig.

„Thans eerst een weinig lafenis.”

In de huiskamer stonden keurig op een rij zeven glazen limonade, geflankeerd door twee schalen biscuit, die in een minimum van tijd leeg waren.

„Een reuze mama heb jij, Steur. Die weet wat dappere redders toekomt,” verzekerde Simon, hevig knikkend en met een propvolle mond.

„O, zo,” betoogde Bas de Groot met klem.

„Kom, jongens, nou springen.”

Stoeiend gingen ze weer naar buiten, nu gewapend met het springzeil.

„Eerst proberen of 't houdt.”

„Hoe doen we dat?”

„O, heel eenvoudig.”

Steur nam opnieuw de leiding. Hij had diverse malen foto's van brandweeroefeningen gezien.

Een echt zeil had lussen, of rugbanden, waardoor het gemakkelijk gespannen kon worden.

Dat ging met hun primitieve materiaal niet.

„Uitspreiden,” commandeerde Steur, „allemaal er omheen.”

Hij holde naar binnen en kwam even later met een dik touw terug.

„Kijk, jongens, — zeg, Simon, Bas, willen jullie even helpen. We leggen et er rondom heen en maken de punten van 't zeil er aan vast. Ja, zo; nou nòg es spannen. Zie je, hoe 't zit?”

Zonder verdere uitleg af te wachten, kropen ze tussen 't touw en 't zeil. Met het touw strak in de rug zetten ze zich schrap.

„Jofel,” juichte Steur, „'t kàn niet beter.”

Hij danste opgewonden om de jongens heen.

„Nou klaar! Ik ga naar boven en klim op de

vensterbank van vaders kamer.”

Hij verdween bolderend en fluitend.

Bijna dadelijk verscheen z'n opgetogen snuit voor 't raam.

Even morrelen — en beide ramen sloegen wagenwijd open.

In een onderdeel van een seconde stond hij hachelijk balancerend in de smalle vensterbank.

„Klaar?”

„Je lijkt Tijn Uilenspiegel wel, toen-ie wou vliegen,” lachte Simon z'n kennis.

„Hou je toet! Klaar? Zeil strak. Ik kom.”

Even mat hij de afstand, aarzelde kort — toen . . . met de armen strak langs z'n lijf en met opgetrokken benen sprong hij. Boem! Met verende krachten en rode hoofden hadden de jongens 't zeil gehouden. De schok was hevig geweest. 't Scheelde geen haar, of Steur was met een zeker verend lichaamsdeel op de keien gekomen.

„Nou?” riep-ie hijgend. „Is-tie effe mooi?”

De blikken vanachter de gordijnen der buurtbewoners werden misprijzender.

„'t Is zonde, die roekeloze jongens, ze spotten met d'r leven. Die rekel van Stoel heeft altijd van die streken. We moesten de politie waarschuwen. Jammer, dat we geen telefoon hebben.”

Dat was de toespraak, die de ene oude juffrouw Puik tegen haar zuster hield, die ook geen jong meisje meer was.

„Ja, jammer, jammer, anders. . . .”

Wat ze anders zou doen, is te raden.

En soortgelijke gesprekken, korter of langer,

werden er achter meer ramen gevoerd. Maar daarvan vermoedde geen der brandweerlieden iets.

In hun jeugdige geestdrift bestond er geen Vijverstraat en nog minder een verontwaardigd burenpubliek.

Na Steur deed Simon de sprong, die al even schitterend lukte.

Allemaal wilden ze aan de beurt komen en allemaal kwamen ze veilig op moeder aarde terecht.

Dat het zeil doornat was, omdat het telkens over de kletsnatte straat en in de goot sleepte en bovendien hun broeken, was minder.

De zon was warm en tijd van drogen in overvloed.

Nu restte alleen nog de sprong van Bas de Groot.

Met verhitte gezichten stonden de jongens schrap in hun strakgespannen zeil. Alle ogen waren op 't midden gericht, waar de laatste demonstrant zou neerkomen, die van boven af met een donderende stem z'n instructies gaf.

„Klaar!”

Basje zweefde tussen lucht en aarde — een bons — een gil — het zeil schoot van één punt los. Alles gebeurde in één ondeelbaar ogenblik.

„Die sprong is letterlijk in 't water gevallen,” merkte Jaap Stormer filosofisch op.

Maar hun lachen verstomde direct, toen ze zagen, dat Bas geen pogingen meer deed om op te staan. Met een pijnlijk-vertrokken gezicht lag hij opzij en kreunde.

Steur knielde geschrokken bij hem neer, en schudde hem aan z'n schouder.

„Bas, toe jôh, sta op. Waar hê-je pijn?”

„Ik kan niet, m'n pols en m'n knie,” kreunde Bas moeilijk.

„Probeer dan es, man.” Steur werd ongerust. 't Was tenslotte zijn schuld. Hij had et plan bedacht. En zo meteen konden ze thuiskomen, vader en moeder en de meisjes. Kon die Bas nou maar opstaan. Radeloos keek hij de jongens aan, vroeg nog eens dringend: „Kun je echt niet, Bas?”

Net wou Steur met behulp van Jaap en Simon Bas van 't zeil lichten, toen een auto hevig claxonend de hoek omdraaide.

„Daar zijn ze,” zei Steur geschrokken.

En nog vóór hij zich omdraaien kon, hoorde hij het portier klappen en een stem verwonderd vragen: „wat is er nòu gebeurd?”

Mr. Stoel kwam met grote stappen naderbij.

Verslagen wachtten de jongens af, de van schrik met kreunen opgehouden Basje aan hun voeten.

„Nou?” informeerde Steurs vader opnieuw, „vertel op!”

Mevrouw Stoel en de meisjes waren nu ook uit de auto gestapt.

„Bas — we deden oefeningen — eh — Bas is wat ongelukkig terechtgekomen,” hakte Steur.

Met één blik omhoog, op de grond en om zich heen had z'n vader de hele situatie al begrepen: natuurlijk weer 't gevolg van een dol plan van z'n fantasie-rijken zoon. Een mooie boel zo op straat. Je voelde vanachter de ramen van

alle kanten het geprik van stekende ogen.

Snel boog hij zich over Bas heen.

„Wat scheelt er aan, kerel? Kun je niet opstaan?”

Met een van pijn vertrokken gezicht deed de ongelukkige Basje een nieuwe poging. Maar 't ging niet.

Zonder veel omhaal commandeerde vader:

„Steur, de veldmatras van zolder.”

Steur schoot de gang binnen, naar boven. Z'n moeder achter hem aan.

Direct zagen haar huishoudelijke ogen de wanorde in de gang en zelfs op de traploper.

„Maar jøngen, wat hebben jullie in vredesnaam toch uitgevoerd?”

Steur veinsde wijselijk niets te horen, behalve dat moeder Titi en Olga riep. Met vaders veldmatras op z'n nek kwam hij terug, maar voldoende terneergeslagen, om z'n fluiten achterwege te laten.

Vader zei niets; met donkere ogen nam hij de matras over, keek even vies naar de natte straat, maar legde ze toch neer. En met behulp van Simon schoof hij den bleken Bas er op.

Hem vroeg vader niets, bedacht Steur met een schuldig hart. „Ik ben lucht voor hem.”

Berouwvol borg hij de tuinslang weg. De andere jongens keken bedremmeld toe, hoe vader en Simon voetje voor voetje Basje met matras en al achter in de auto schoven.

Simon verdween er bij in.

Vader ging weer achter 't stuur zitten. Steur begreep er alles van: vader ging Bas thuisbrengen.

Wat was hij toch ook een miserabel misbaksel. Altijd die gekke dingen. Er zou wat zwaaien straks. En als er niks zwaaide, bleef vader stil en stug: iets wat Steur nòg ellendiger vond. Zonder veel bombarie trokken de jongens af. Jaap Stormer poogde er een grapje van te maken door nòg eens te zeggen: „dit feest is letterlijk in 't water gevallen.”

Maar een vernietigende blik van Steur deed hem zwijgen.

Treurig ging Steur in huis, keek nog eenmaal om naar de natte straat. Toen sloot hij de deur. In de kamer zat moeder met een verdrietig gezicht bij 't raam.

„Jongen, jongen, wat hebben jullie nou toch allemaal uitgehaald. M'n hele loper bedorven. Alle verf van de vensterbank op vaders studeerkamer. En een vieze rommel in de tuin van heb ik jou daar.”

Steur trachtte zich niet te verontschuldigen.

Gelaten wachtte hij vaders thuiskomst af. Na een kwartier werd de sleutel in 't slot gestoken; tegelijk hoorden ze een driftige hoge stem.

„De kraakschoen,” liet Steur zich ontvallen.

„Wat moet die hier? Hebben jullie het hem lastig gemaakt?”

„Nee moeder, helemaal niet,” maar meteen dacht Steur aan de spuitdemonstraties. Wel tien minuten bleef vader in de gang; eindelijk scheen hij mijnheer Spier weggewerkt te hebben; de deur sloeg opnieuw. Met een gezicht als een donderwolk kwam hij binnen.

Steurs blik kruiste die van z'n vader. Even leek het, of vaders ogen twinkelden, maar het

korte „ga naar boven” overtuigde hem van het tegendeel. Snel maakte hij zich uit de voeten en wachtte met een bonzend hart de dingen, die komen zouden.

Maar beneden bleef 't stil.

Hij hoorde moeder roepen: „Greeth en Olga, eten,” en begreep, dat er het eerste uur geen gevaar te duchten was.

Wacht es, hij kon de schade op vaders kamer van 't in en uitlopen wel es even opnemen.

Voorzichtig sloop hij de gang over, draaide behoedzaam de kruk van de deur om en stond binnen.

Moeder had gelijk: smerige schoenafdrukken op 't kleed, natte plekken, en de vensterbank lelijk beschadigd. Ellendige boel toch! Dom, aartsdom was-tie weer geweest. Mistroostig beschouwde hij de treurige gevolgen van z'n plan. Toen viel z'n oog op vaders boekenkast. Hij raadpleegde z'n horloge; ja, 't kon best, ze tafelden nog wel even, hij kon nog wel wat gaan lezen. Dat boek over dien Deensen jongen, die Siberië doorkruist had en eindelijk in Zuid-Afrika terecht kwam. Steur wipte het tussen vaders andere reisverhalen vandaan en lag binnen de minuut op z'n buik, verdiept in een „koud” avontuur. Hij vergat z'n boosdoenerijen, hij vergat een verontwaardigde „kraakschoen” en een bozen vader: hij vergat zelfs het verdrietige gezicht van z'n moeder. Steur zwierf in

Siberië; hij maakte een opwindende sledetocht en at halfrotte vis.
Steur was in 't land van sneeuw en ijs.

„Zo, is dat volgens afspraak; had ik je hier heen gestuurd?”

Vaders boze, of eigenlijk verwijtende, stem bracht Steur met kogelsnelheid tot de werkelijkheid terug.

Bedremmeld stond hij op, borg het boek weg.

Hij wilde naar z'n eigen kamer afdruipen.

„Nee, blijf maar hier. We moeten eens even praten. 't Is nu kwart over zeven. Om acht uur lig je in je bed, met de gordijnen potdicht en zonder een gesmokkeld boek. Tot zolang hebben we de tijd. Dat is ten eerste: wie heeft dat krankzinnige plan bedacht? Nee, wees maar stil. Natuurlijk Steur Stoel; die denkt daarbij niet, dat hij z'n vaders huis ruïneert, z'n moeders kostelijke boel onbruikbaar maakt, de tuin omtovert in een asbelt en z'n burenen doet barsten van nijd. Zeg es, m'n waarde, vergeet jij, dat je in een gemeenschap leeft, in een geordende maatschappij? We praten d'r niet verder over. Je weet deksels goed, wat er gebeurd is, behalve misschien dat je de slaapkamer van mijnheer Spier kletsnat hebt gespoten en ik een kwartier heb moeten vermorsen, om den man weer tot z'n normale gemoedsgesteldheid terug te brengen.

Het spreekt vanzelf, dat we dit niet ongestraft kunnen laten.

Je straf is: ten eerste: ja gaat nu, zoals gezegd, naar bed; je blijft daar tot morgenvroeg half-

negen; dan sta je op, ontbijt op je kamer en gaat met ons naar de kerk. Na de kerk, vertrek je onmiddellijk naar je kamer en blijft daar tot het weer kerktijd is. Maandagmorgen kun je gewoon weer beneden komen. Ten tweede betaal je alle aangerichte schade uit je spaarpot. Je vader kan de kosten betalen van de ongemakken, die je je vriend bezorgd hebt. Je weet, dat z'n ouders het niet ruim hebben. In elk geval kun je het kopen van een gramfoon voorloopig wel uitstellen.

Nu ga je naar beneden om te eten en daarna weet je wat je te doen staat.

Mensen, die niet weten zich in een samenleving behoorlijk te gedragen, verdienen er te worden buitengesloten. Daarom: verdwijn!"

Steur af!

Drommels, dat was niet mis.

Steur wist: vader was een rechter van het vaste vonnis.

Hier viel niets meer aan te veranderen.

Binnen 't half uur lag hij op voorgeschreven wijze in z'n mandje en binnen 't uur sliep hij zó vast, dat zelfs de hoge stem van de „piere-wiet", die om negen uur wegens natgespoten ramen en lekkage haar beklag kwam doen, hem niet meer bereikte.

Zó vast sliep hij, dat hij moeders zachte zoen op z'n wang om elf uur niet voelde en niet hoorde, dat ze zei, terwijl ze glimlachend z'n vochtige broek opnam, „die rakker".

„Onze Steur," antwoordde vader, „met z'n onnadenkend hoofd, maar z'n groot hart."

En samen keken ze naar den zondaar, die zich

van niets bewust was en z'n opwindende slede-reis door de Siberische steppen voortzette.

III.

Je kon lang praten en je kon kort praten, maar Steur Stoel was een rakker.

Dat was het oordeel van acht op de tien buurtbewoners, die Steur z'n brandblusdemonstraties niet vergeven konden, ook al om de reeks kleine en grotere misdrijven, die daarna nog gevolgd waren. Dat was voor immer en altijd de vaste mening van „de kraakschoen” en „de pierewiet”, die Stoel met een souvereine meerderheidsminachting beschouwden en hem niet dan uit de hoogte groetten. Steur trok zich van alle deze dingen niets aan.

Want het tegenovergestelde oordeel van z'n huisgenoten, den generaal, Lane en veel andere vrienden, hoewel niet openlijk met zoveel woorden ooit uitgesproken, was hem meer waard.

Onbezorgd leefde Steur van de ene dag in de andere. Onbezorgd zag hij z'n vier resterende schooljaren nog voor zich. En die vrolijkheid en die onbezorgdheid waren voor generaal Sierts, die vaak door somberheid gekweld werd, de beste geneesmiddelen.

Als Steur z'n huiswerk af had, trok hij altijd naar de overkant.

Dan praatte hij door z'n fantastische verhalen alle somberheid bij z'n ouden vriend weg.

„Weet je, kerel, ik ben oud, en God kan mij elke dag oproepen, maar toch is het hard, om dag in dag uit, uur in uur uit, minuut na mi-

nuut, op je rug te moeten liggen, altijd maar liggen. Dan benijd ik Lane wel eens, die arm is en een klompvoet heeft, want hij kan nog werken en lopen en zich zelf helpen, maar ik kan niets.”

Dat waren uitingen, die zelfs Steur vaak te machtig waren.

Dan keek hij met verdrietige ogen naar den man, wiens geest zo helder was, maar wiens lichaam niet meer voortkon. Tot de generaal met een grapje er zelf een eind aan maakte.

’t Vaakst moest Steur hem voorlezen; ’t liefst de nieuwe artikelen en reisbeschrijvingen over z’n geliefd Insulinde. En als Steur zei, dat hij schor werd, nam z’n vriend z’n taak over, dat wil zeggen, dan vertelde hij van zijn tochten door de rimboe tegen de opstandelingen, van z’n deelnemen aan de beroemde Lombok-expeditie.

En Steur luisterde met alle overgave van z’n op avonturen en zwerven beluste hart.

„Wat wil je worden, Steur,” had de generaal eens gevraagd, „als je je bul in triomph hebt thuisgebracht?”

Steur dacht niet lang na.

„Een zwerver,” zei hij meer hartgrondig, dan fatsoenlijk.

„Zo,” lachte z’n vriend, „da’s anders een wijd begrip. Heb je geen einddoel?”

„Nee, zwerven en dan hier een baantje opduikelen en dan daar. En rijk terugkomen.”

De generaal schudde van ’t lachen.

„Jij bent een fantast, Steurtje. Ik denk, dat je vader het beter vindt, je naar de universiteit te

sturen. Dan kun je hem later opvolgen.”

„Brr, ik pas!” Steur trok een vies gezicht bij de gedachte alleen.

Toen hij later de straat overstak, keek z'n vriend hem peinzend na: „een jongen, waar pit inzit, een kerel.”

Elke morgen kwam er een man, die den generaal van z'n slaapkamer overdroeg naar z'n plaatsje voor 't raam en 's avonds die taak omgekeerd verrichtte.

„De oppasser,” noemden de Stoelen hem. Steur mocht hem niet. Waaròrn niet, dat kon hij moeilijk uitleggen. Maar hij had een antipathie tegen hem, die volgens allen ongemotiveerd was.

„Wat heb je toch tegen Simoons, dat je hem altijd tracht te vermijden en hem, àls je hem ziet, zo onvriendelijk behandelt? Hij legt je toch niets in de weg?” De generaal had het hem meermalen gevraagd. Maar dan antwoordde Steur met een haast onwillig schouderophalen: „ik weet het niet, maar ik vertrouw z'n tronie niet; hij loert altijd zo.”

„Nou, Steurtje, ik geloof veel van wat je altijd beweert, maar in dit opzicht ben ik toch zo vrij, van mening met je te verschillen. Ik denk, dat ik toch wat meer mensenkennis heb dan jij.” Meer werd er na die keer niet over gesproken. Steur overwon z'n afkeer niet, maar zweeg er over tegen ieder.

Hij was met den generaal de beste vrienden, vertelde hem 's avonds met de nodige overdrijving z'n schoolstreken en voste ijverig voor z'n kerstrapport.

Midden November waren ze al aan 't repeteren geslagen.

Op een avond, dat hij weinig werk had, trok hij op z'n gewone uur naar de overkant.

Dadelijk viel het hem op, dat z'n vriend stil en afgetrokken luisterde naar z'n relaas van de dag.

Wat was er? Zou hij moe zijn en daarom liever alleen?

Steur wilde het net vragen, toen de generaal hem aankeek en met een verdrietige stem zei: „ik zit in de put, Steur, d'r is iets vervelends gebeurd vandaag.”

Belangstellend keek Steur hem aan.

„Ja,” zei hij eenvoudig, „ik luister.”

De generaal aarzelde even, haperde, toen hij een begin zocht, maar vertelde toen:

„Vanmorgen kwam Elsebein om acht uur bij me om geld. Ze had geen kleingeld meer voor vandaag. Ik wisselde haar honderd gulden en liet het briefje — onachtzaam genoeg — op m'n nachttafeltje liggen.

Simoons heeft me gehaald, is direct vertrokken en om twaalf uur was 't weg. Ik weet niet wat ik er van moet denken. 't Is geen groot bedrag, maar 't idee, dat het zo, zonder meer, spoorloos is zoekgeraakt, vind ik meer dan miserabel. Als ik het niet vind, doe ik toch wel aangifte. Je moet weten, dat ik ook altijd de gewoonte heb gehad, de nummers van m'n bankbiljetten op te tekenen, of ze nu van Elsebein zijn of van mezelf. Dat weggeraakte biljetje van honderd gulden was 't laatste, dat ik drie weken geleden aantekende.

Je kunt natuurlijk nooit weten. Maar omdat het geen groot bedrag is, heb je minder kans, dat ze op 't nummer gaan letten. En ik wil eerst nog eens goed laten zoeken."

„Maar waarom zit u dan zo in de put?" vroeg Steur verbaasd.

„Ach — eh. . . ." Steur voelde, dat de generaal iets had, wat hij liever niet zei, of in elk geval moeilijk vond om te zeggen.

Rustig wachtte hij af. 't Kwam vanzelf wel.

En ja, lang duurde het niet, of z'n vriend begon opnieuw.

„Zie je, Steur, 't is dit. Toen ik het liggen liet, waren de tuindeuren van m'n kamer open; dat is 's morgens altijd het eerste, wat Elsebein doet: mij frisse lucht verschaffen. Ze blijven dan open tot Elsebein de kamer heeft schoongemaakt. Ook 's winters.

En er zijn vanmorgen geen mensen in de tuin geweest dan Lane.

Alle leveranties kwamen aan de voordeur, maar Lane moest in de schuur zijn.

En nu wil ik niets zeggen — nee, natuurlijk niet — ik vertrouw hem wel, maar een vermoeden komt toch altijd — ook zonder opzet — in je hart op. Je gaat de verschillende situaties toch licht eens na. Ik wéét natuurlijk *niets*."

„Néé," antwoordde Steur met een vuurrood gezicht, „u wéét niks, en ik kan van Lane, hoe arm hij 't ook heeft en hoe gesloten hij ook is, zoiets niet denken."

Hij zweeg bedrukt.

Oneerlijkheid, dat was een woord, dat Steur liever uit z'n woordenboek schrapte. Recht door

zee! Vaders devies! Steur zou er voor niets van afwijken.

En nu zoiets te denken van Lane, dien hij tegenwoordig vaker dan ooit hielp met het opdouwen van z'n kar en ook wel met het sorteren van z'n lompen.

„Ja, jongen,” zuchtte generaal Sierts, „maar verleiding is een kwaad ding. En Lane blijft tenslotte min of meer een op geld beluste man. Je weet zelf, dat hij de meubelen, die we hem vroeger eens gaven, ten langen leste verkocht; niet uit oneerlijkheid, maar uit winstbejag. Hij verkoos boven z'n goede bed en een behoorlijke stoel, klinkende munt.”

„Dat is zo,” stemde Steur toe, „maar stélen, iets wegnemen, wat hem niet toebehoort, nee, ik kan het niet geloven.”

„Ik hoop het, kerel en ik zal blij zijn, als ik 't zelfde even overtuigd kan zeggen als jij.”

Het bankbiljet was niet terechtgekomen en generaal Sierts had tenslotte aangifte gedaan. Maar daarmee was hij niet klaar geweest. De agent, die naar de Vijverstraat was gekomen, had van alles gevraagd en zo had de generaal, hóé graag hij 't ook had vermeden, ook Lane genoemd.

„Lane, de voddekoopman?” vroeg de politieman direct, „o, we hebben nooit iets ten nádele van den man gehoord. Omgekeerd zelfs: toen eens per ongeluk tussen de vodden een brocaat avondtasje was geraakt, bracht hij het eigener beweging direct terug. Nee, daar vinden we niets. Maar, ja, we zullen 't onderzoeken. Hij

is het grootste deel van de dag weg, dus kunnen we er ongemerkt even rondneuzen.”

„Ja, ja,” haastte de generaal zich te zeggen, „zo weinig mogelijk opzien baren.”

’s Avonds vertelde hij ’t Steur.

Tot z’n verlichting nam die het gemakkelijker op, dan hij dacht.

„O, dat huiszoeken is in dit geval toch een was-sen neus. Ze vinden vast niks.”

„Dat zei de agent ook,” verzekerde z’n vriend hem, die eigenlijk ontroerd was door het rots-vaste vertrouwen in Lane’s onkreukbaarheid bij den jongen.

„En Simoons?” vroeg hij scherp.

„Ik heb hem genoemd, maar ik denk niet eens, dat ze er heengaan. De man was weg, zodra ik lag.”

„Kan best zijn, maar als de een verdacht wordt, dan de ander ook.”

De generaal haalde onmerkbaar z’n schouders op.

Hij begreep Steur soms niet. Enfin, ’t was een kind; die hadden vaker van die onberedeneerde opvattingen.

En tòch! En tòch!

De huiszoeking bij Simoons, die hij niet dan na grote tegenkanting en verontwaardiging had toegestaan, leverde niets op en bleek bij Lane géén wassen neus te zijn.

Het vermiste biljet werd bij hem gevonden.

Dezelfde agent kwam generaal Sierts verslag uitbrengen van het verloop der huiszoeking.

Ze hadden, terwijl ze Lane in de binnenstad

wisten, een bezoek aan zijn huisje gebracht.

Er was niet veel overhoop te halen, want een blind paard zou er geen schade hebben kunnen aanrichten.

Wat ze oorspronkelijk dachten, bleek waarheid. Geen spoor, dat er op wees, dat Lane een dief zou zijn.

Maar — heel toevallig, deelde de politiemann mee — z'n collega was plotseeling op 't idee gekomen, ook nog even te kijken in de

omgeving van Lane's „opslagplaats onder de blote hemel". Meer uit plichtsbesef hadden ze het gedaan, dan uit vermoeden.

En daar deden ze de ontdekking, die hun het bewijs gaf van Lane's schuld. Tegen een van de kuilwanden stond een kort laddertje, een wankel laddertje. Meer uit nieuwsgierigheid naar de wonderlijke inhoud dan uit zoekijver, was z'n collega een paar treden omlaag gegaan.

Toen viel z'n oog op een soort uitgegraven trede naast de punt van de rechter laddersport. Een stukje papier stak iets uit de modder naar bui-

ten. Z'n belangstelling werd gewekt en hij trok het papier helemaal uit de schuilplaats te voorschijn. 't Was een goedkope, groene enveloppe, in vieren opgevouwen en bevattende... het vermiste bankbiljet.

„Wat een hoogst merkwaardige plaats, om het daar op te bergen,” merkte de generaal op.

Hij zei niet: „voor *Lane*, om het daar op te bergen.” Hij noemde geen naam.

Maar een schaduw trok over z'n gezicht, toen de agent hem enveloppe en biljet toonde. Hij dacht eraan, hoe *Lane* gister weer zijn wekelijks rantsoen had gehaald en zich zo dankbaar had getoond. Hij dacht ook aan z'n jongen vriend van de overkant, die hardnekkig weigerde, te geloven aan *Lane's* schuld. En nu lag het bewijs voor hem, het bewijs, dat ook *Steur* zou moeten overtuigen. De generaal dacht lang na, toen de politieman vertrokken was.

Hij had de zaak nu eenmaal uit handen gegeven; feitelijk moest het recht z'n loop hebben. Maar hij wist ook, dat hij er *Steurs* hart mee wonden zou.

't Was een moeilijk geval en hij zag er geen licht in.

In elk geval liet hij de politie vragen, voorlopig met het in hechtenis nemen van *Lane* nog te willen wachten.

Met vlammeende ogen had *Steur* geluisterd naar het trieste verhaal van z'n vriend.

Maar zelfs de bewijsstukken overtuigden hem niet.

„Ja, ja, u kunt allemaal gelijk hebben en 't is

mogelijk, dat er geen speld tussen te krijgen is, maar ik kàn het niet geloven. Echt, ik kàn het niet. Lane is stil, maar niet stiekum. En als-ie et gedaan had, zou-die niet daarna nog met een uitgestreken gezicht bij u aankomen."

De generaal schudde weer z'n hoofd, verdrietig. „Ik weet het niet, jongen. Feit is toch, dat ze het op zijn terrein vonden en op een plaats, die met geraffineerde slimheid voor een eenvoudig man, die van beroep geen misdadiger is, uitgedacht is.

Het enige, wat ik vreemd vind," zei hij naderhand, „is die onbeschreven enveloppe, die wel vies was, maar er toch ongebruikt uitzag. Je zou zeggen: wat doet zo'n man met enveloppes?"

„Ik heb nog steeds gevraagd, hem niet te arresteren. 't Bedrag is tenslotte terecht. En waarom die arme sloeber uit z'n werk rukken, al geef ik den commissaris gelijk, dat — als-'t-ie een dief is, — hij z'n straf verdiend heeft en 't misschien ook niet onverstandig zou zijn, hem een poosje vast te houden."

„Als dat gebeurt," antwoordde Steur opgewonden, „dan vraag ik vader of die em wil verdedigen. En dan komt-ie vast en zeker vrij."

De generaal ging er niet verder op in. Hij zag, dat hij er met Steur beter niet meer over kon praten; tenslotte zou de jongen met z'n onbegrensd vertrouwen in Lane's hart hèm wel eens ongenegen kunnen worden.

En voor geen geld zou hij de vriendschap van Steur willen missen.

De hele diefstal raakte op de achtergrond, maar

bij degenen, die er bij betrokken waren, niet in 't vergeetboek, al werd er weinig over gesproken. Steur bezocht elke dag z'n vriend, las hem voor, vertelde hem z'n schoolstreken en praatte over alles en nog wat. Maar innerlijk voelden beiden, dat er *iets* was, dat tussen hun harten een muur had opgetrokken.

Generaal Sierts twijfelde en Steur weigerde te geloven, dat Lane een dief was.

Dàt was 't verschil.

Tot het raadsel werd opgelost, maar onder tries-te omstandigheden.

't Was December, tien dagen voor Kerstmis.

Er lag ijs. 't Vorige jaar had Steur leren schaatsen en dit jaar was z'n enthousiasme niet minder.

Vaders oude schaatsen hadden voor 't leren goede diensten gedaan; en Steur was niet lang een kruk geweest. Al gauw schoot hij even snel en behendig over de vlakke als z'n vrienden.

Daarom had vader hem, zodra dit jaar de vorst was ingevallen, een paar echte Noren met schoenen cadeau gedaan.

„Toffe dingen,” verzekerde Steur honderdmaal op een dag, als hij ze liefkozend oppoetste.

Moeder gaf hem een keurige witte slipover en Elsebein verraste hem op een Vrijdagavond met een paar warme skisokken, waarvan de prachtige streepboorden Steur van trots deden glimmen.

„Kijk es, mam,” kwam hij opgetogen thuis, „sokken van Elsebein, wàt een knalgingen, hè? En wàrm!”

Steur wou er nooit over praten, maar de enige

schaduw in z'n ijspret waren z'n altijd koude voeten, ook al had hij uren gereden. Tintelden en staken de voeten van ieder ander na een middag van intensief rijden, van Steur bleven ze ijskoud en geen dozijn warme kruiken was in 't eerste uur in staat, hem van die ellende te verlossen.

Wellicht, dat deze sokken voorgoed een einde er aan zouden maken.

„Dat we daar nooit eerder aan gedacht hebben,” zei moeder. „Ik had ze 't vorig jaar ook gemakkelijk kunnen breien.”

„Ook zo mooi?” vroeg Steur.

„Nou, jongen, dat weet ik niet; deze zien er wel bijzonder uit.”

„O, zo! Dat dacht ik ook!”

De volgende morgen was de klas van Steur volgens de diverse leraren meer dan hinderlijk onrustig.

Maar toch werd met het oog op 't ijs voor Maandag weinig huiswerk opgegeven en zelfs een Franse repetitie een week uitgesteld.

Mevrouw Stoel beloofde onder 't koffie-drinken, te zullen zorgen voor een flinke hoeveelheid boerenkool als ze terugkwamen en citroenvla als toetspijs.

„En vanavond anijsmelk,” bedong Steur.

„Komt in de bus,” lachte z'n moeder.

Steur gunde zich haast geen tijd, om z'n gewone portie boterhammen, die in de week twaalf en Zondags acht bedroeg, naar binnen te werken. Hij liep ondanks vele moederlijke terechtwijzingen herhaaldelijk van z'n plaats weg, inspecteerde tot vervelens toe z'n schaatsen, z'n ijsstok

en z'n portemonnaie — want zonder een zakcent was je geen man — en keek onophoudelijk de weg langs, of Simon en Basje, die weer van z'n invaliditeit genezen was, hem al kwamen halen.

En toen z'n moeder een kwartier later voor 't raam haar woelwater nakeek, zag ze hem eerst nog op het huis van z'n vriend toestappen om voor 't raam een paar woorden met hem te wisselen.

Een kort zwaaien met z'n schaatsen en Steur verdween om de hoek.

„Ophalen, jongens, één, twee, één, twee, hup Bas, forser je slagen.”

Als een Diesel met topsnelheid stoven ze over de baan, die uitliep op de plas.

Daar reden maar weinig mensen. Er werd door de betrouwbaarheids-onderzoekcommissie tegen gewaarschuwd. Zwakke plekken waren niet zeldzaam.

't Was op de baan trouwens ook gezellig genoeg.

Maar langzamerhand werd de drukte minder. 's Avonds pas zouden de lampen aangaan. En nu 't donker begon te worden, trokken de meeste rijders af. Ook Steurs vrienden. Maar zelf kon hij er nog niet toe komen. 't Rijden met de jongens was leuk, nou, ongelooflijk leuk, maar 't echte hardrijden moest je toch alleen. 't Was de eerste keer, dat hij z'n Noren onder had. Hij had ze straks mooi kunnen inrijden, de draad er af. Maar nu de baan stil was, wilde hij toch even hun snelheid proberen.

En 't lekkere was: z'n voeten waren warm gebleven, voor 't eerst warm gebleven. Steur begreep eigenlijk niet, dat die paar grof-gebreide wollen sokken zoiets hadden kunnen bewerken.

Maar 't wàs een feit, een feit, waar-ie meer dan dankbaar voor was.

Hij zou bij Elsebein vanavond de loftrompet nog es even steken.

Dàt had ze toch minstens verdiend.

Zo peinsde Steur, terwijl hij eerst, om aan 't alleen-rijden weer goed te wennen, langzaam de haast lege baan op en af reed.

't Was nu bijna helemaal donker. De maan ging af en toe schuil achter een zware wolk.

't Was ook niet koud meer.

Steur trok een bedenkelijk gezicht. 't Kon wel es dooi worden.

„Vroegkomers zijn geen blijvers,” zei vader wel eens. Nou, dan kwam dat in dit geval wel uit.

Nu was de baan volledig leeg. De petroleumlampen van de consumptienten waren uitgedaan en de laatste eigenaar ruimde z'n boeltje op.

Zolang niemand hem waarschuwde, bleef-ie rijden. 't Gaf niet, dat et al donker was; thuis werden ze niet zo gauw ongerust. Hij kwam wel es meer laat thuis. Steur voelde geen moeheid en hij had geen koude voeten; bovendien leek hem de kans op dooi niet gering. Allemaal redenen, om er van te nemen wat-ie kon.

Hij was nu nog de eenige op de baan. Niemand had hem gewaarschuwd. De controleurs waren

zeker weggegaan. Dan hadden ze hem niet opgemerkt. Maar hij kwam er wel vandaan, over 't hek.

De maan gaf licht genoeg en de baan was volkomen ongevaarlijk.

Hà, Steur voelde, dat-ie ingereden was. Z'n slagen werden steeds forser. Hij stooft d'r over.

Verbazend, wát een race-thing, die Noren. Je kon een trein bijhouden.

Dit was sport, beter dan dat ellendige, onbenullige leertrappen. Bah, voetbal, daar moest-ie niks van hebben. Hij begreep niet, dat duizenden mensen als waanzinnigen zich konden gedragen bij een wedstrijd, wanneer 't ging om de eer van 't land.

Mooie manie, om je land te eren! Rare wereld! Hij voelde nu toch z'n benen. Op een van de banken aan 't eind van de baan kon-ie wel even rusten.

't Was kwart voor zes! 's Kijke, als-ie nog drie keer op en neer reed, kon-ie om halfzeven thuis zijn. Ze aten toch niet eerder dan kwart vóór. Wat was dat? Steur luisterde scherp. 't Leek wel 't geluid van schaatsen. Maar waar vandaan? Hij wachtte even. Nee, niemand reed em achterop. 't Kwam ook meer van voren. Hoor! Regelmatig rinkinkten de ijzers; ja, 't geluid naderde.

Belangstellend reed Steur verder. Wie zou dat zijn, die nog zó laat de plas overtrok? Vast iemand van de andere kant. Want de baanrijders waren genoeg gewaarschuwd.

Al sterker werd 't geluid. Steur hoorde, dat de

onbekende een forse rijder was. Hij zou hem eens opwachten.

Maar net, toen hij voor een bank draaide en zich wou laten vallen, hoorde hij, dat het kras-sen ophield — een zware slag — licht gekraak en een doffe kreet.

„Ai!” — Steur sprong op; 't bloed vloog naar z'n gezicht, z'n slapen bonsden. Hij trilde van schrik en angst.

Weer een kreet, benauwder. Water plaste. 't Moest vlàkbij zijn.

Even stond hij besluiteloos. Honderden gedachten vlogen door z'n hoofd.

Wat moest-ie beginnen? Hij was alleen. Hulp halen? Nee! Dàn was 't te laat!

Zèlf proberen iets te doen?

Hij reed met snelle slagen naar de omheining van prikkeldraad, kroop er tastend doorheen.

Wat ging-ie beginnen? Nou was hij zelf ook in de gevaarlijke zône. Zou-ie omkeren? Hij hui-verde. En dan een mens laten verdrinken, zo-maar, koelbloedig laten verdrinken? Langzaam, onzeker reed hij verder. De geluiden waren op-gehouden. Nee, tòch niet. 't Leek, of iemand wanhopig worstelde om boven te blijven. Weer een kreet. Een doodskreet. Het duizelde Steur. Nergens hulp. Alleen moest hij doen wat hij kon. „Heere, Heere, Heere.” 't Was alles wat hij zei. Maar 't was genoeg. Steur was geen jon-gen, die met z'n diepste gedachten ooit te koop liep. Maar in zijn hart leefde een rotsvast ver-trouwen, een groot kinderlijk geloof. Hij wist, dat hij in dit barre uur van nood niet alleen was. Godzelf stond hem terzij.

Vastberaden zocht hij de richting van waar het hulpgeroep was gekomen. Angstig stonden de stilte en het donker om hem heen.

Waar moest hij wezen? Scherp luisterde hij. Dáár, weer onstuimig waterbewegen. Z'n ogen wenden aan het donker. De maan schoof een wolkenloos stuk hemel binnen. Dat hielp. Ja, hij was er vlakbij.

Snel knielde hij, trok, rukte aan z'n veters. Kletterend vielen de schaatsen op 't ijs. Toen richtte hij zich nog éénmaal op, zei duidelijk en langzaam: „Hou vol, ik kom.” En daarna riep hij met alle kracht, die hij bezat, driemaal: „Help, help, help!!”

Toen knielde hij opnieuw, liet zich behoedzaam verder voorover zakken en schoof op z'n buik vooruit. Hij voelde nog even, hoe de kou door z'n sokzolen heentrok en opkroop in z'n benen. Nee, 't was toch niet goed zo. 't IJs kraakte verraderlijk. Hij moest vaster liggen. Weer stond hij op, telkens zich aanmoedigend vol te houden. Op z'n sokken schuifelde hij langzaam wat naar links, liet zich weer zakken op z'n buik, schoof opnieuw vooruit. Ja, hier ging 't beter.

Tegelijk luisterde hij scherp. Hoorde hij goed? Stemmen riepen. Antwoord? Nog éénmaal schreeuwde Steur: „Hellep!” Toen strekte hij z'n handen naar twee andere, die krampachtig de ijsrand vasthielden. Hij zag een hoofd boven water, hoorde gorgelende geluiden. „Heere,” bad hij nòg eens, „laat me redden!”

Z'n handen grepen toe. Even voelde hij, dat hij meegetrokken werd. Maar vaster en vaster drukte hij zich op 't ijs.

De stemmen naderden, riepen:
Nog éénmaal antwoordde hij: „Vlùg, vlùg!”
Hij kòn haast niet meer. De drenkeling kneeptoe: Steur voelde zich schuiven. Hij vòcht, vòcht. Rood kwam voor z'n ogen. Toen een groot wit licht. Daarna werd alles stil en donker. Steur had het bewustzijn verloren, nèt, toen iemand stevig z'n benen greep en een plank onder hem schoof.

God had verhoord!

Waar was-tie nou?

Steur sloeg z'n ogen op. Licht om hem heen, zacht licht. Een hand op z'n hoofd. Water, water op z'n lippen. Een stem, die zachte woorden zei.

Wild sloeg hij plotseling om zich heen. Water aan z'n mond, aan z'n gezicht. Hij wilde niet

zinken. Hoor! Hoor! Een stem, die hem riep: help!

Steur schopte, gooide zich op z'n buik, strekte z'n handen. Hij hamerde tegen de spijlen van z'n bed. Z'n vingers krampten er om heen. Vaster! „Ik kom — hou vol, toe nou. Help! Help!” Hij gilde het door de kamer.

„M'n voeten — zo koud! Moeder, moedertje — ze helpen niet, ze hèlpen niet. Doe m'n sokken niet uit. Ja, ik kom. Nee, niet trekken. Heere, Heere, hèlp dan toch.” Hij schreide van angst. Zweet stond op z'n voorhoofd.

Radeloos zat mevrouw Stoel aan z'n bed. Ze kòn hem haast geen baas blijven.

Plotseling was het gekomen, dit ijlen.

Twee dagen had Steur buiten bewustzijn gelegen, met een pols, die haast niet meer klopte.

„Dóód-, doodmoe van inspanning en angst. Ik weet niet, of-ie *hier* doorkomt.”

Mistroostig schudde de dokter z'n hoofd.

„Mijnheer Stoel, ik wéét het niet. Alleen z'n ijzeren body kan hem er bovenop houden.”

„Alleen God kan hem ons doen behouden,” zei Mr. Stoel, toen de dokter weg was. „Bij Hem zijn alle dingen mogelijk.”

Tranen drupten op z'n handen, toen hij keek naar het haast bewegingloze lichaam van z'n jongen.

„Maar àls, àls we hem missen....” Hij voltooide z'n zin niet.

„Heere, onze God, spáár hem!”

Na twee dagen kwam de verandering, maar niet minder gevaarlijk: een koorts, die geregeld boven de veertig ging.

Het ijlen was niet om aan te horen.

Gillend, vechtend en met armen en benen slaand en trappend lag Steur.

„M'n sokken, m'n sokken!”

„Ja, m'n jongen, hier zijn je sokken. Voel maar. Ze zijn er.”

Radeloos drukte z'n moeder ze tegen z'n handen.

Even werd hij rustig.

Maar dan begon het schoppen en roepen opnieuw.

Verwarde verhalen deed hij, waarvan z'n ouders vaak de helft niet begrepen.

„Nee, m'nheer Sierts, Lane hééft het niet gedaan. Ik — ja, hou vast — nog één baantje. U verdenkt me — m'nheer Sierts, u verdenkt — o, moeder, ik lig in spelden, overal spelden — nee, niet schoppen, — stilblijven.”

De derde nacht kwam. Bezorgd wachtten Steurs vader en moeder en z'n zusjes de komst van den dokter af. Bezorgder nog keken ze naar Steur, die even rustig lag, maar met een hevige koortskleur en z'n haren nat van zweet.

De dokter kwam, onderzocht zwijgend; nam met een rimpel tussen z'n ogen de polsslagen op.

„D'r op of d'r onder,” zei hij afwezig. En toen iets luider: „M'nheer Stoel, mevrouw, àls-tie et haalt, àls-tie et haalt! Menselijkerwijs zie ik geen hoop meer. Maar uw God, waar u zo op vertrouwt, zou de redding moeten geven.”

De ouders gaven geen antwoord.

Toen de dokter weg was, stonden ze allemaal om Steurs bed.

„Misschien de laatste nacht, de laatste uren,

dat we onzen jongen hebben.”

Snikkend zei z'n vader het.

Geen van zessen week van het ledikant, dat trilde, als Steur zich wild bewoog. Alle zes baden ze hun eigen gebed.

Steurs zusjes om herstel; hartstochtelijk vroegen ze om herstel.

En z'n ouders: „Kàn het zijn, doe hem ons behouden, maar. . . Uw wil geschiede.”

Zo zaten ze in de lange nacht, terwijl hun kind, hun broer worstelde om de dood te ontkomen.

En toen tegen de morgen de eerste melkwagen door de straat daverde, viel Steur in slaap.

Z'n moeder nam z'n pols. Met tranen in haar ogen voelde ze.

„Gered, onze jongen gered.”

— — — — —
God had verhoord.

— — — — —
Nog altijd wist Mr. Stoel niet, hoe alles gebeurd was, sinds Steur bewusteloos werd thuisgebracht.

Een gedeelte vertelden de mannen, die op z'n hulpgeroep waren toegesneld. 't Waren twee knechts van een kolenhandel, die van hun werk terugkwamen. Ze hadden horen roepen van de plas en direct begrepen, dat iemand in nood zat. In een der consumptie-tenten vonden ze een plank, die ze meenamen. Net op tijd hadden ze het wak bereikt en Steur de plank onder z'n benen geschoven. Met moeite konden ze zijn handen losmaken van de polsen van den drenkeling, wien ze intussen een touw om z'n schouders hadden gegooid.

Steur was bewusteloos geweest.

Met vereende krachten hadden ze den man uit het water getrokken.

„'t Was op 't kantje, m'nheer,” vertelden ze Steurs vader. „Net op 't kantje — waren we vijf minuten later gekomen, dan had uw zoon zich niet meer kunnen houden en was-ie mee de diepte in gegaan.”

Ontroerd had mijnheer Stoel de mannen bedankt en ontroerd had hij een uur later aan het bed gestaan van z'n jongen, die getoond had, een held te zijn, die helemaal alleen het er op gewaagd had, in het donker, op de gevaarlijke plas, een mens te redden van de verdrinkingsdood.

„Een kerel,” zei generaal Sierts bewogen, toen hij het hoorde, „een kerel met een koninklijk hart.”

Terwijl Steur lag te worstelen om z'n leven, deed een man in 't ziekenhuis op een middag haperend en schokkend z'n verhaal aan den dokter.

Die man was Simoons, „de oppasser”. Die man was door Steur, zonder dat deze dat wist, gered.

Ze hadden hem naar 't ziekenhuis gebracht, omdat ze bang waren dat z'n voeten en handen bevroren waren.

Maar de geredde was er beter afgekomen dan z'n jonge redder.

Het eerste wat hij vroeg, toen hij bijkwam, was: „wie heeft me er uit gehaald?”

De zuster vertelde het hem.

„Had-ie me maar laten verdrinken; dat had ik meer verdiend,” mompelde hij somber.

De zuster had niets gevraagd, maar den dokter gewaarschuwd, dat haar patiënt niet wilde eten en telkens zei, dat hij beter had kunnen sterven.

Rustig had de dokter Simoons een dag gadegeslagen, maar toen de toestand zo bleef en de man al onrustiger werd en telkens weer zelfverwijten uitte, besloot hij met hem te spreken. Die man zat over iets in angst; hij verborg iets; hij zocht naar ruimte en kon die niet vinden.

In de namiddag, toen de schemer kwam opzetten, ging de dokter naar hem toe, zette zich naast het bed en zei rustig:

„Kom, mijnheer Simoons, u ligt te tobben over iets. U zegt daarom dingen, die niet van dankbaarheid getuigen. Die jongen heeft bijna z'n leven voor u opgeofferd en 't is nog de vraag, of-ie et haalt. 't Heeft hem hard en nog eens hard aangepakt.”

Met grote, wijd-open angstogen lag Simoons te luisteren naar wat de dokter zei.

Wat? Bestond er kans, dat de jonge Stoel, dien hij maar al te goed kende en die hem een stugge, onvriendelijke jongen had geleken, zou sterven, omdat hij hem, Simoons, had willen redden?

Geduldig wachtte de dokter af.

De man zou wel gaan spreken. Maar hij moest het begin vinden.

En dat kwam.

Met tussenpozen en onder snikken zelfs deed Simoons z'n bekentenis.

Hij had de honderd gulden weggenomen van

het nachttafeltje van den generaal.

Hij had, bang voor ontdekking, ze verstoppt in de kuil van Lane.

„Waarom dáár?” vroeg de dokter zacht.

„Omdat de voddenkoopman altijd door de tuin moest naar het schuurtje en dan langs de kamer van den generaal.”

„Maar was u dan helemaal niet bang, dat Lane het vinden zou?”

„'t Was goed verstoppt; ontdekking was onmogelijk.”

„Waarom nam u het weg? Hadt u gebrek?”

Simoons schudde z'n hoofd.

„En hoe wist u, dat de politie het bij hem, bij Lane, vond?”

„Dat vertelde de generaal me, toen eerst bij mij en later bij hem huiszoeking was gedaan, maar niet om Lane te beschuldigen; meer als verontschuldiging voor de huiszoeking bij mij, daarmee uitsprekende, dat *ik* in elk geval onschuldig was.”

De dokter keerde z'n hoofd af, zei toen ernstig: „U mag van geluk spreken, dat de generaal Lane ongemoeid heeft gelaten, zodat die niet eens van 't bestaan van uw daad afweet. Want had generaal Sierts dat niet gedaan, dan was die onschuldige kerel er niet zonder straf afgekomen. Daarvoor was het bewijs te overtuigend. Ik begrijp bovendien niet, waarom u het biljet juist dáár verborg, zóver uit de buurt, terwijl u het op honderden andere plaatsen had kunnen doen.”

„k Had er geen andere reden voor, dan dat ik Lane desnoods een hak wou zetten. Was het

niet ontdekt, dan had ik honderd gulden en werd het wèl ontdekt, dan draaide hij de kast in."

„Maar heeft Lane u dan ooit iets in de weg gelegd?"

„Nee, maar ik kon niet verkroppen, dat generaal Sierts hem altijd van alles toestopte en mij nooit."

„Dus zuiver en alleen uit een motief van afgunst!"

Simoons knikte.

„De gevolgen van uw daad, uw dubbele misdaad, — iemand bestelen en een ander te laten verdenken, — hadden heel wat ernstiger kunnen zijn."

Simoons antwoordde eerst niet, maar toen zei hij fluisterend:

„Ik zou 't nooit verteld hebben, als ik niet zó dicht voor de dood had gestaan. Ik zat in de benauwdheid en beloofde, àlles, àlles te zullen zeggen, als ik maar gered werd. O, 't heeft me achtervolgd."

„Maar toen u merkte, dat het geld weg was,

dacht u toen helemaal er niet aan, waar 't gebleven was?"

„Ja, ik dacht eerst, dat Lane het per ongeluk had ontdekt. Tot — zoals ik u net zei — de generaal me vertelde, dat het bij Lane gevonden was. Ik begrijp wel niet, waarom hij die ongemoeid liet, maar was blij, dat ik er nooit meer iets van hoorde. Generaal Sierts vertrouwt me helemaal. Tenminste nu nog, maar als hij dit hoort” . . . .

Simoons zweeg vermoeid. Toen nam hij de hand van den dokter en fluisterde hartstochtelijk en gejaagd: „Wilt u het den generaal vertellen? Wilt u het doen? U behoeft me niet te sparen. Misschien geeft hij het nog aan. Ik heb het verdiend. Ik heb het helemaal verdiend.”

De dokter stond op. Innerlijk was hij meer bewogen dan hij liet merken. „Als u er prijs op stelt, zal ik het doen,” zei hij eenvoudig.

Met opgetrokken wenkbrauwen had generaal Sierts geluisterd naar het verhaal van den dokter.

Toen die uitverteld was, bleef hij geruime tijd peinzend naar buiten zitten kijken. Z'n ogen zochten het huis van de overkant, van waar hij deze morgen bericht had gekregen, dat God hun aller gebed had verhoord en Steur behouden.

„Die jongen,” mompelde hij, „z'n onervaren ogen hebben dan toch beter gezien, dan mijn oude, die het leven van alle kanten kennen.”

En hij vertelde den dokter van Steurs ongeschokt geloof in Lane's onschuld en zijn wan-

trouwen voor Simoons, reeds maanden voor de diefstal.

„Wat ben ik blij, wat ben ik blij, dat ik de politie gevraagd heb, den lorreman te laten lopen.

En die Simoons,” zei hij heftig, „dat ik dien kerel zo vertrouwde en nog verontschuldigen aanbod voor de huiszoeking. 't Is.... 't is....” de generaal was rood van drift, „'t is een geraffineerde misdadiger — wat een plaats om daar geld te verbergen, precies naast zo'n ladder-sport.”

„Ja,” antwoordde de dokter, „dat was, om zeker er van te zijn, de plaats terug te vinden.”

„Ik wil hem niet, nóóit meer zien — die bedrieger, die veinzaard — ik geef het aan — direct, direct geef ik het aan.”

De dokter liet den opgewonden generaal even uitrazen, maar toen herinnerde hij hem aan Simoons' berouw.

„Ja, ja berouw, makkelijk praten, moest er nog bijkomen.”

De generaal wou er eerst niets van horen. 't Pleiten van den dokter hielp niets.

En met een: „eerst weten wat Steur van alles vindt,” maakte de koppige grijsaard een eind aan 't gesprek.

Steurs herstel ging nu snel. Sneller dan de dokter, na zoveel uitputting door vermoeidheid en koorts, had gedacht.

Met z'n oude belangstelling en levendigheid luisterde hij naar 't verhaal, dat Elsebein, nauwkeurig op de hoogte gebracht, hem deed.

„En nu vraagt grootvader wat jij denkt, dat hij doen moet: aangeven of Simoons vrij laten?”

In Steur streden veel gevoelens.

Met een kleur had hij het hele verhaal gehoord.

„Dus tòch,” mompelde hij, „dùs tòch gelijk. Lane heeft et niet gedaan. Maar Simoons, néé, gedacht, of vèrdacht heb ik hem niet — maar toen je grootvader de één noemde tegenover de politie, zei ik: de ander ook. En nu dit.” Hij zweeg nadenkend.

„Ja,” zei hij toen, „verdiend hééft-ie et, die gloepd, maar-e, och, 't is zo lang geleden en dan voor z'n vrouw en z'n kinderen, dan kan-ie niks verdienen. En hij heeft toch berouw. En ik heb hem toch niet mogen redden, om em in de gevangenis te laten komen.

Misschien — wil je — omdat —” hij hakkelde, om 't idee, dat z'n zoveel oudere vriend hem liet besluiten — „wil je vragen, of je grootvader het niet wil aangeven — en — eh — of-tie Simoons in dienst wil houden?”

Toen keerde hij z'n gloeiend gezicht naar de muur.

Hij dacht er aan, dat vader hem vanmorgen nog de tekst had voorgelezen: „Leert van mij, dat ik zachtmoedig ben.”

Stijf drukte hij Elsebeins hand, toen ze weging. „Zul je je grootvader zeggen, dat ik gauw weer kom en dat ik naar hem verlang?”

„Vast en zeker,” beloofde ze.

Alles was weer bij 't oude.

De diefstal, Simoons' bekentenis, Steurs moedige redding, ze waren lang voorbij.

Simoons had Steur bewogen bedankt.

Verlegen had Steur alles aangehoord en gemompeld: „och wat, ieder ander zou 't ook gedaan hebben.”

Hij was blij, toen Simoons afscheid nam. Dat hij z'n werk bij generaal Sierts toch had mogen blijven verrichten, was ook door Steurs pleiten geweest. Dat wist hij.

De enige, die van niets wist wat met diefstal in verband stond, was Lane. En daarom begreep hij er niets van, dat generaal Sierts hem een week na Simoons' bekentenis, een grote Kerstmand stuurde, volgepropt met levensmiddelen en in een enveloppe een biljetje van vijf-en-twintig gulden.

Nog minder, toen Mr. Stoel hem twee mud anthraciet liet bezorgen en de zusjes van Steur hem een pak warme kleren brachten.

Hij begreep niets van een zó grote stroom van goede gaven.

Maar hij hoefde ook niet te weten, dat èn generaal Sierts èn de huize Stoel vonden, dat er iets goed te maken was.

Voor Steur had de redding in de avond, behalve z'n ernstige ziekte, ook nog een paar prettige gevolgen.

Om beurten waren de jongens van de klas telkens komen vragen naar z'n toestand en het duurde niet lang, of de hele klas was op de hoogte van de toedracht van Steurs daad. Ook de rector kwam het hele verhaal te weten.

Die maakte er werk van, dat Steur voor z'n meer dan moedig gedrag zou worden beloond.

En toen 't al Februari was en Steur nog maar

af en toe dacht aan het angstige uur in de Decemberavond, kwam er bericht, dat hij op een Dinsdagmiddag verwacht werd voor het in ontvangst nemen van de medaille voor het met levensgevaar redden van drenkelingen. Dat was het verdiende einde van zijn moedige daad. En dagen lang zongen z'n klasgenoten het door Bas de Groot gedichte lied:

Hulde, hulde voor Steur Stoel,
Onze held op sokken!
Die met ware heldenmoed,
Een man uit 't ijs heeft getrokken.

Dat rijm en rhythme niet bijzonder fraai waren, was minder; de bedoeling was goed.

En als gevraagd werd: wáárom een held op *sokken*, was het antwoord 't verhaal van Steurs altijd koude voeten, z'n ski-sokken en z'n redding.

„Je kunt beter letterlijk een sokkenheld zijn dan figuurlijk,” was dan meestal de conclusie, wat de verteller nimmer zou tegenspreken.

IV.

BESLUIT.

Grote vakantie, vier jaar later!

Steur had z'n bul. Steur had z'n felicitaties en z'n beloningen voor z'n harde werken. De beloning van vader bestond — behalve uit een reis door Spanje — ook nog uit de vergunning, twee maanden met ruim zakgeld in Engeland te mogen grasduinen.

„Je ziet maar of je er een baantje kunt krijgen,” had vader olijk lachend gezegd, vast ervan overtuigd, dat Steur prompt na twee maanden wel

weer thuis zou zijn, om z'n rechterstudie te gaan beginnen.

Hij wist best, dat Steur bitter weinig zin in vossen had, maar hij had pertinent z'n toestemming tot zwerven geweigerd.

„Ben je betoetert, jongen, dat is misschien aardig voor een jaar, maar denk je, dat ik een zoon wil hebben, die van beroep dakloze en avonturier is?”

Steur had ingezien, dat hij — om vader mogelijk nog voor 't vervullen van z'n hartewens te winnen — eerst maar moest zorgen, z'n meesterstitel te halen. Hij was nu al blij met z'n „Engels verlof”.

En ruim zakgeld? Hij zou vader tonen, dat-ie voor zichzelf kon zorgen; niet afhankelijk wou-die wezen.

„Zoals je wilt, jongen. Er zullen niet veel jongens zijn in deze tijd, die geld kunnen krijgen en 't niet hebben willen. Maar ik vind jouw opvatting zoveel te beter. Red je dan maar.”

En Steur vertrok met een zakgeld om karig, karig van te kunnen leven; z'n bedoeling was, binnen enkele dagen werk te hebben.

Toen hij de laatste avond z'n koffer inspecteerde, vond hij in een hoekje een nieuw bijbel-tje; op het schutblad las hij:

„Uw woord is mij een lamp voor mijnen voet.”

En toen hij verder bladerde, vond hij, keurig in vieren gevouwen, een briefje van tien gulden.

Behoedzaam streelden z'n vingers het papiertje.

„Dat gebruik ik niet, dan in de allerhoogste nood,” besloot hij.

De volgende dag, toen vader en moeder en de zusjes hem wegbrachten naar de boot en ze afscheid van elkaar namen, fluisterde Steur z'n moeder, terwijl hij haar voor 't laatst omhelsde, in 't oor: „Dank u wel voor wat ik gister in m'n koffer vond.”

En moeders innige zoen was het antwoord, dat ze hem begreep.

Bijna waren de twee maanden om, toen er een extra-brief van Steur kwam. Vader las hem, met een glimlach om z'n mond.

„Die doordrijver,” zei hij alleen en hij gaf hem moeder.

„Die stakker, zo zuinig gehad,” was haar meewarig oordeel.

„Wat moeten we daar nu mee aan?”

Mr. Stoel begon te ijsberen door de kamer. „Die jongen moet toch studeren; z'n colleges beginnen binnenkort. Ik gun hem graag wat, maar — eh — eh — enfin, hij moet van ophouden weten.”

Mevrouw las de brief nog eens over:

Lieve allemaal,

Mijn „verlof” is haast om. Jammer! 't Is me niet gelukt, een baantje te krijgen. Ze zijn hier meer dan fel tegen buitenlanders, die werk zoeken. Ik leef haast dagelijks op koude maaltijden. Maar dat is niets. M'n body kan er tegen. En ik heb hier ontzaglijk veel geleerd.

Vader, toe, stuur me van m'n eigen geld nog honderd gulden; dan ga ik het nog es

proberen in Schotland. Wat doet het er nu toe, of ik dit jaar of later ga studeren. (En liever helemaal niet). Ik ben geen mens voor een bureau-stoel en een toga. Groeten voor allemaal en voor u beiden een zoen van
uw STEUR.

„Ik vind,” zei moeder, „we moesten em z'n zin maar geven. Hij houdt het nu toch niet lang meer uit. En als-tie eenmaal hier is, zijn de wilde haren wel weg.”

Vader bromde nog wat tegen, maar 't eind was, dat besloten werd, Steur de volgende dag z'n geld te sturen.

Geen van beiden konden ze toèn vermoeden, dat dat besluit tot gevolg had, dat ze hun jongen pas na ruim twee jaar zouden terugzien.

Want ook Schotland leverde Steur geen werk; na een week staakte hij z'n pogingen, omdat één idee hem hield gevangen.

En na twee dagen van diep beraad, gaf hij aan de stem van z'n hart gehoor.

Wéér ontvingen z'n vader en z'n moeder een brief uit Engeland:

Lieve allemaal,

Als jullie dit lezen, zit Steur op 't wijde water. Schotland is me niet gelukt en ik wil iets bereiken zonder uw geld en uw zorg. Daarom heb ik me met het overgebleven geld naar Canada ingescheept. Deze brief schrijf ik aan boord.

Wees niet boos. Maar ik wist, dat als ik uw toestemming eerst had gevraagd, u bezwaar zou hebben, teveel om er de lucht mee te beschrijven.

Nu kan ik niet meer terug.

Ik zal u trouw van alles op de hoogte houden, maar wil nooit één cent steun hebben. 't Komt wel goed.

Moeder, ik vergeet niet te gebruiken, wat u in m'n koffer legde.

Uw STEUR.

„Wat betekent dat laatste?” vroeg z'n vader met een vreemde stem.

Mevrouw Stoel vertelde het.

Even was het stil.

Toen zei Steurs moeder bevend:

„Die wolken, lucht en winden
wijst spoor en loop en baan,
zal ook wel wegen vinden,
waarlangs zijn voet kan gaan.”

